

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Kauniaisten kaupungin ruotsinkielisten päiväkotien aloituskäytänteiden toteutuminen ja huoltajien kokemukset

Sini Auvinen
Julia Jaanila

2017 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Kauniaisten kaupungin ruotsinkielisten
päiväkotien aloituskäytänteiden
toteutuminen ja huoltajien kokemukset**

Auvinen Sini
Jaanila Julia
Sosionomikoulutus
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2017

Auvinen Sini, Jaanila Julia

Kauniaisten kaupungin ruotsinkielisten päiväkotien aloituskäytänteiden toteutuminen ja huoltajien kokemukset

Vuosi 2017

Sivumäärä 48

Tämän laadullisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia miten päivähoiton aloituskäytänteet ovat toteutuneet Kauniaisten ruotsinkielisissä päiväkodeissa syksyllä 2017 aloittaneiden lasten perheiden kohdalla ja selvittää huoltajien kokemuksia niistä. Tavoitteena oli saada selville, tuleeko aloituskäytänteiden toteuttamiseen kiinnittää lisää huomiota ja miten niitä voisi kehittää tulosten perusteella. Aihe opinnäytetyöhön nousi Kauniaisten kaupungilta, sillä oli ilmennyt, että aloituskäytänteistä kotikäynnin järjestämistä oli aiemmin laiminlyöty joissain päiväkodeissa. Syksyllä 2017 varhaiskasvatussuunnitelmien muututtua velvoittaviksi, tulee Kauniaisten kaupungin päiväkotien toteuttaa paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa määritellyt aloituskäytänteet.

Opinnäytetyön tietoperusta koostuu teoretiedosta koskien aloituskäytänteitä, lapsen ja perheen elämänmuutosta päivähoiton alkaessa, kiintymyssuhdetta, omahoitajuutta sekä kasvatuskumppanuutta. Tutkimus toteutettiin laadullisin kyselylomakkein, jotka sisälsivät pääasiassa avoimia kysymyksiä. Kyselylomake tavoitti 91 perhettä ja vastauksia palautui 17. Tuloksista selvisi, että aloituskäytänteistä päiväkotivierailu ja pehmeä lasku oli tarjottu kaikille perheille, mutta kotikäynnin tarjoamisessa oli puutteita. Huoltajien kokemukset aloituskäytänteistä olivat pääsääntöisesti positiivisia ja he kokivat aloituskäytänteet hyödyllisiksi päiväkodin aloitukselle. Tyytyväisyyttä aloituskäytänteisiin lisäsi huoltajien mielipiteiden huomioiminen. Pieni osa vastaajista olisi toivonut enemmän tukea, kun taas osa ei kokenut tarvitsevansa tukea lainkaan. Tutkimustulokset voisivat toimia liikkeellepanijana kohti tulevaisuutta, jossa velvoitettuja aloituskäytänteitä toteutetaan jokaisessa Kauniaisten kaupungin päiväkodissa, huomioiden jokaisen perheen yksilöllisyyden.

Asiasanat: Päivähoiton aloituskäytänteet, päivähoiton aloitus, päiväkotivierailu, kotikäynti, pehmeä lasku.

Auvinen Sini, Jaanila Julia

Kauniainen city's Swedish-speaking day care centers' implementation of the initiation practices and guardians' experiences

Year	2017	Pages	48
------	------	-------	----

The purpose of this qualitative thesis was to determine how Kauniainen city's Swedish-speaking day care centers have carried out the initiation practices with families whose children have started day care in the fall of 2017 and to find out about the guardians' experiences. The aim was to find out whether the initiation practices should be paid more attention to and how they could be improved based on the results of the study. The topic of this thesis was suggested by the city of Kauniainen because it had occurred that some day care centers had neglected to make home visits. In the fall of 2017 early childhood education plan became mandatory. Therefore, Kauniainen city's day care centers are obligated to implement the initiation practises that are defined in the early childhood education plan.

The theoretical part of the thesis consists of the initiation practices, the life changes in a family and a child at the beginning of day care, attachment theory, primary nursing and educational partnership. The study was carried out using quantitative surveys and they included mainly open-ended questions. The survey reached 91 families and 17 questionnaires were returned.

The results showed that out of all the initiation practices only a day care center visit and soft landing were provided for all the families while home visits were not. The guardians' experiences of the initiation practices were mainly positive, and they felt that the initiation practices were helpful at the beginning of day care. Respecting the guardians' opinions concerning the initiation practices increased satisfaction. A few respondents would have hoped for more support while some felt no need for support at all.

The results could play a role in a change towards a future where the compulsory initiation practices are offered in every day care center in the city of Kauniainen, taking into consideration the individual needs of each family.

Keywords: Initiation practices, beginning of day care, day care visit, home visit, soft landing.

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Opinnäytetyön tausta ja tutkimuskysymykset	7
2.1	Kohdeorganisaatio	7
2.2	Opinnäytetyön tausta ja tarkoitus.....	8
3	Aloitus päivähoitossa	10
3.1	Päivähoidon aloituksen tuoma muutos lapsen ja perheen elämässä.....	10
3.2	Aloituskäytänteet	11
3.3	Kiintymyssuhde	13
3.4	Omahoitajuus	14
3.5	Kasvatuskumppanuus	15
4	Opinnäytetyön toteutus	16
4.1	Tutkimusmenetelmät ja aineistonkeruu.....	16
4.2	Sisällönanalyysi	20
5	Tulokset.....	22
5.1	Aloituskäytänteiden toteutuminen.....	22
5.2	Huoltajien kokemukset.....	23
5.2.1	Päiväkotivierailu.....	23
5.2.2	Kotikäynti.....	24
5.2.3	Pehmeä lasku	27
5.2.4	Aloituskäytänteet	28
6	Pohdinta	30
6.1	Pohdinta ja jatkotutkimusaiheet	30
6.2	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	32
	Lähteet	35
	Kuviot.....	38
	Taulukot.....	39
	Liitteet	40

1 Johdanto

Elokuussa 2017 varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat muuttuivat velvoittaviksi. Tämä tarkoittaa, että varhaiskasvatussuunnitelman asiakirjasta löytyvät ohjeet eivät ole enää suosituksia, vaan normeja, jotka ovat päivähoitoa toteuttavia henkilöitä oikeudellisesti velvoittavia. (Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat otetaan käyttöön koko maassa 2017.) Kauniaisten paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan on lapsen aloittaessa päivähoiton määritelty toteutettavaksi seuraavat aloituskäytänteet: lapsen huoltajan päiväkotivierailu (miehellään ilman lasta), kotikäynti sekä huoltajan ja lapsen mahdollisuus tutustua päiväkotiin yhdessä, jopa kahden viikon ajan. Tätä kahden viikon aikaa, kun huoltaja tutustuu päiväkotiin yhdessä lapsen kanssa, kutsutaan pehmeäksi laskuksi.

Opinnäytetyö toteutettiin Kauniaisten kaupungille, joka on aktiivisesti tarjonnut opinnäytetyöaiheita opiskelijoille. Tapasimme Kauniaisten kaupungin varhaiskasvatuksen päällikön Annika Hiitolan ja yhteisen keskustelun kautta löysimme Kauniaisten kaupungin tarpeesta nousseen opinnäytetyöaiheen liittyen päivähoiton aloituskäytänteiden toteutumiseen. Alkuvuodesta 2017 Kauniaisten kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma työryhmän tapaamisessa keskustelua aloituskäytänteisiin liittyen aiheutti etenkin kotikäyntien toteutuminen. Toteutumisessa oli havaittu eroja päiväkotien välillä, vaikka tarkoituksena on, että kotikäynnin mahdollisuutta tarjottaisiin jokaiselle päivähoiton aloittavan lapsen perheelle.

Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, miten aloituskäytänteet ovat toteutuneet Kauniaisten kaupungissa syksyllä 2017 aloittaneiden lasten perheillä. Olemme myös kiinnostuneita selvittämään, millaisiksi huoltajat kokevat aloituskäytänteet. Aloituskäytänteiden tämänhetkisen tilanteen selvittämisen lisäksi Kauniaisten kaupunki toivoi selvitystä suomen- ja ruotsinkielisen päivähoiton yhdenvertaisuuden toteutumisesta. Tämän toiveen vuoksi tarkoituksemme oli myös vertailla tutkimustuloksia siten, että selvitämme, toteutuuko päivähoiton aloituskäytänteet yhdenvertaisesti sekä suomen- että ruotsinkielisissä päiväkodeissa.

Tutkimus toteutettiin laadullisin tutkimusmenetelmin. Aikeemme oli haastatella syksyllä 2017 päivähoiton aloittaneiden lasten huoltajia heidän kokemuksistaan aloituskäytänteistä ja niiden toteutumisesta. Haastateltavien löytäminen osoittautui kuitenkin luultua haastavammaksi ja lopulta toteutimme tutkimuksen kyselylomakkein. Suomenkielisten päiväkotien huoltajilta palautui vain kaksi kyselylomaketta, joten yhdenvertaisuuden toteutumisen vertailu ruotsin- ja suomenkielisten päiväkotien kesken ei olisi ollut luotettava. Tästä johtuen edellä mainittuun tutkimusongelmaan ei saatu vastausta. Tutkimustuloksissa

raportoimme Kauniaisten ruotsinkielisten päiväkotien aloituskäytänteiden toteutumisesta ja huoltajien kokemuksista niistä.

2 Opinnäytetyön tausta ja tutkimuskysymykset

2.1 Kohdeorganisaatio

Suomessa kansalliskieliä ovat suomi ja ruotsi. Mikäli kunnan suomen- tai ruotsinkielisistä asukkaista vähintään kahdeksan prosenttia, tai 3000 henkilöä puhuu äidinkielenään vähemmistökieltä, on kunta säädettävä kaksikieliseksi. (Kielilaki 423/2003.) Kauniaisissa asukkaista ruotsinkielisiä on 35,8 %, mikä tekee kaupungista kaksikielisen (Kauniaisten kaksikielisyysohjelma 2015-2017 2015, 2). Varhaiskasvatustilain mukaan kaksikielisissä kunnissa päivähoito on järjestettävä molemmilla kielillä niin, että asiakas voi valita palvelunsa suomeksi tai ruotsiksi (Varhaiskasvatustilain 36/1973).

Kauniaisten kaupungilla on kuusi kunnallista päiväkotia. Näistä Daghemmet Grankotten sekä Kasabergets daghem ovat ruotsinkielisiä. Näiden kahden kunnallisen päiväkodin lisäksi ruotsin kielellä on tarjolla kaksi yksityistä ostopalvelupäiväkotia. Ostopalvelupäiväkodeissa kunnat ostavat yksityisiltä päiväkodeilta palveluita, mutta päivähoiton asiakasmaksu määräytyy samalla lailla kuin kunnan omien päiväkotien. Kaiken kaikkiaan kunnan ja ostopalvelupäiväkotien ruotsinkielisiä päivähoitopaikkoja on noin 234. (Kauniaisten päiväkodit 2017.)

Suomenkielisiä kunnallisia päiväkoteja Kauniaisissa on neljä. Näistä Sansinpellon päiväkotia, Metsämajan päiväkotia ja Pikku Akatemia ovat täysin suomenkielisiä ja Kielikylyppäpäiväkotia Grani språkbad tarjoaa ruotsinkielistä kielikylypyä lapsille, joiden äidinkieli on suomi. Suomenkielisiä kunnallisia päivähoitopaikkoja sekä ryhmäperhepäiväkotia paikkoja Kauniaisista löytyy yhteensä noin 275. (Kauniaisten päiväkodit 2017.) Tarkoituksemme oli tutkia näiden kaikkien päiväkotien aloituskäytänteitä, mutta koska suomenkielisiltä päiväkodeilta saatiin hyvin vähän vastauksia, koskee opinnäytetyömme vain Kauniaisten ruotsinkielisiä päiväkoteja.

Kielibarometri 2012 tutkimuksen mukaan Kauniaisten kaupungin ruotsinkielisistä asukkaista 80 % katsovat saavansa palvelua ruotsin kielellä aina tai useimmiten. Saman tutkimuksen mukaan asukkaat antoivat ruotsinkieliselle kunnalliselle päivähoitolle arvosanaksi varsin korkean 9,4/10. Kauniaisten kaupungissa 42 % lapsista osallistuu ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen. (Kauniaisten kaksikielisyysohjelma 2015-2017 2015, 5-14.) Ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen osallistuvien määrä on suurempi, kuin äidinkielekseen ruotsin ilmoittaneiden asukkaiden osuus. Tämä johtuu siitä, että joissain kaksikielisten lasten perheissä lasten äidinkieleksi on ilmoitettu suomi, mutta lapset osallistuvat tästä huolimatta ruotsinkieliseen päivähoitoon. (Elävä kaksikielisyyden - Levande tvåspråkighet 2015, 5.)

Kauniaisten kaupungissa kaksikielisyys on tärkeä arvo. Tämän arvon vaalimista varten on laadittu kaksikielisyysohjelma vuosille 2015-2017. Ohjelman tavoitteena on taata suomen- ja ruotsinkielisten palveluiden saatavuus kuntalaispalveluissa sekä huomioida kaksikielisyys kaikessa suunnittelu- ja uudistustyössä. Kauniaisten sivistystoimi on laatinut yleisen kaksikielisyysohjelman pohjalta oman kaksikielisyysohjelmansa, jossa määritellään, mitä sivistystoimi, mukaan lukien varhaiskasvatus, voi tehdä omalta osaltaan ylläpitääkseen ja edistääkseen elävää kaksikielistä yhteiskuntaa. (Elävä kaksikielisyys - Levande tvåspråkighet 2015).

2.2 Opinnäytetyön tausta ja tarkoitus

Varhaiskasvatustilain mukaan päivähoitoon on taattava lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen (Varhaiskasvatustilain 36/1973, 2 §). Varhaiskasvatustilain on ohjannut varhaiskasvatussuunnitelman perusteita 31.7.2017 saakka, mutta varhaiskasvatussuunnitelman perusteet eivät ole olleet velvoittavia, vaan se on ollut työtä ohjaava asiakirja. Elokuussa 2017 sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet että paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat ovat kuitenkin muuttuneet velvoittaviksi. Tämä tarkoittaa, että asiakirjasta löytyvät ohjeet eivät ole enää suosituksia, vaan normeja, jotka ovat päivähoitoa toteuttavia henkilöitä oikeudellisesti velvoittavia. (Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat otetaan käyttöön koko maassa 2017.)

Kauniaisten kaupungin (2017, 21-22) paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaan lapsen aloittaessa päivähoitoon, lapsen huoltajat kutsutaan päiväkotivierailulle. Päiväkodin tulee myös tarjota mahdollisuus kotikäyntiin sekä pehmeään laskuun, joka tarkoittaa mahdollisuutta viettää jopa ensimmäiset kaksi viikkoa lapsen kanssa päiväkodissa. Kotikäyntiä ja pehmeää laskua kutsutaan pehmeään laskun malliksi. Täten myös elokuusta 2017 alkaen Kauniaisten kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman aloituskäytänteistä tuli velvoittavia ja jokaisen päiväkodin tulisi noudattaa ohjeistusta tästä.

Kauniaisten kaupungissa uuden paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman tekoon osallistui ydinryhmän johdolla kaikki varhaiskasvatuksen ammattilaiset. Ydinryhmä kokoontui säännöllisesti kevään 2017 aikana, jotta uusi varhaiskasvatussuunnitelma saatiin käyttöön elokuussa 2017. Alkuvuodesta 2017 Kauniaisten kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman työryhmän tapaamisissa keskustelua aiheutti etenkin kotikäyntien toteutuminen. Toteutumisessa oli havaittu eroja päiväkotien välillä, vaikka tarkoituksena on, että kotikäynnin mahdollisuutta tarjottaisiin jokaiselle päivähoitoon aloittavan lapsen perheelle. (Kotikäynnit päivähoitoon aloituksen tukena - Hembesök som stöd för dagisstart 2017.)

Kauniaisten kaupunki ylläpitää omilla kotisivuillaan varhaiskasvatuksen blogia. Työryhmän kotikäynti-keskustelun pohjalta kirjoitettiin maaliskuussa 2017 kirjoitus, jossa käsiteltiin kotikäyntejä sekä kysyttiin blogin lukijoilta, toteutuiko kotikäynti heidän kohdallaan lapsen

aloittaessa päivähoidon Kauniaisten kaupungissa. Blogikirjoitukseen tuli neljä vastausta, joista kolmella kotikäynti oli toteutunut ja siitä oltiin mielissään. Yksi vastaajista kertoi, että kotikäyntiä ei oltu tarjottu, mutta se kuulostaa hänen mielestään "todella upealta". Tähän kommenttiin Kauniaisten kaupunki on vastannut, että elokuussa 2017 varhaiskasvatussuunnitelman muututtua velvoittavaksi, tullaan myös kotikäyntien toteuttamiseen kiinnittämään aiempaa enemmän huomiota. (Kotikäynnit päivähoiton aloituksen tukena - Hembesök som stöd för dagisstart 2017) Opinnäytetyömme aloituskäytänteiden toteutumisesta ja huoltajien kokemuksista antaa omalta osaltaan panoksensa tähän.

Teoriaa päivähoiton aloituskäytänteiden merkittävyydestä lapselle ja perheelle on olemassa, (ks. luku 2), mutta aiempia tutkimuksia aiheesta emme löytäneet. Kuitenkin ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä vanhempien kokemuksista päivähoiton aloituskäytänteistä/päivähoiton aloittamisesta on tehty useita. Niistä poiketen tutkimuksemme kohderyhmä on Kauniaisten kaupungin ruotsinkieliset päiväkodit, joiden aloituskäytänteitä ei ole aiemmin tutkittu. Kiinnostavan elementin tutkimukselle tuo myös tutkimuksen ajoittuminen syksyyn 2017, kun varhaiskasvatussuunnitelmista on tullut velvoittavia ja aloituskäytänteet tulisi toteuttaa jokaisessa Kauniaisten kunnallisessa päiväkodissa.

Tutkimuskysymyksemme ovat seuraavat:

1. Miten päivähoiton aloituskäytänteet ovat toteutuneet syksyllä 2017 niissä ruotsinkielisissä päiväkodeissa Kauniaisissa, joiden toimintaa ohjaa Kauniaisten paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma?
2. Miten huoltajat ovat kokeneet aloituskäytänteet?

Mikäli saadut tutkimustulokset kertovat aloituskäytänteiden puutteellisesta toteutumisesta, toivomme tutkimuksen herättävän keskustelua siitä miksi näin on ja mitä voidaan tehdä, jotta aloituskäytänteet toteutetaan. Huoltajien kokemusten tutkimustulosten perusteella taas voidaan saada tietoa, mikä aloituskäytänteissä on koettu positiiviseksi ja mikä vaatii kehittämistä. Tämän tiedon avulla aloituskäytänteitä voitaisiin muokata vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin.

Opinnäytetyömme sijoittuu syksyyn 2017. Suuntaamme tutkimuksen sellaisten lasten huoltajille, joiden lapsi on aloittanut päivähoiton syksyllä 2017, jolloin varhaiskasvatussuunnitelmat muuttuivat velvoittaviksi. Koska tässä vaiheessa päiväkodin aloituskäytänteitä tulisi noudattaa, oletamme ja toivomme, että jokaiselle huoltajalle olisi tarjottu mahdollisuutta osallistua jokaiseen Kauniaisten varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattuun aloituskäytänteeseen.

3 Aloitus päivähoitossa

3.1 Päivähoidon aloituksen tuoma muutos lapsen ja perheen elämässä

Pienen lapsen päivähoitoa ei pidetä riskinä, mutta päivähoiton aloitus tarkoittaa lapselle arkisen elämänpiirin suurta laajentumista ja monimutkaistumista. Päivähoidon aloitus tulee suunnitella hyvin, sillä se rakentaa pohjan sille, kuinka lapsi kohtaa tulevaisuuden uudet tilanteet ja kuinka viihtyisänä lapsi kokee päiväkodin. Tulee myös huomioida se, että pienempien lasten päivähoiton aloitus tulisi olla erityisen turvallisesti suunniteltu. (Kekkonen 2000, 36.) Varhain aloitettu päivähoito ei sinänsä ole vaaraksi lapsen normaalille kehitykselle, jos se on järjestetty oikein, kasvattajat ja huoltajat osaavat reagoida oikein lapsen tarpeisiin ja hoitopäivät ovat sopivan mittaisia. Kohdatessaan tämän suuren muutoksen lapsi on täysin riippuvainen huoltajistaan ja päivähoiton henkilökunnasta. (Helenius, Karila, Munter, Mäntynen & Siren-Tiusanen 2002, 35, 40, 41.)

Lapsen elämässä näkyy elintapojen muutokset. Lapsen elämä voi tuntua hektiseltä, lyhytjänteiseltä ja stressaavalta päivähoiton alkaessa. Lapsen elämään tulee päivähoiton kautta uusia aikuisia ja rutiineja, jotka voivat tuoda mukanaan lapselle ärsykeitä. On huomioitava, että pienet lapset käsittelevät ympäristöstä tulevia ärsykeitä aikuisia huomattavasti huonommin. Myös ryhmien suuret koot stressaavat lapsia, sillä liian suuressa ryhmässä pieni lapsi joutuu kokemaan päivähoiton aikana liian monia vuorovaikutushetkiä ikäänsä nähden. (Salminen & Tynninen 2011, 14-15.) Lapsen stressitaso nousee sen mukaan, mitä enemmän hän joutuu kommunikoidaan toisten lasten kanssa ja mitä vähemmän hänellä on ikänsä puolesta kykyjä siihen. Kun lapsi on tarpeeksi kehittynyt ja sopivassa iässä yhdessäolon oppimiseen, ei hänen stressitasonsa nouse päivähoiton aikana. Myös melun on huomattu lisäävän stressiä. (Keltikangas- Järvinen 2012, 85, 91, 92.)

Päivähoidon vaikutusta lapsen stressaantuneisuuteen on tutkittu seuraamalla lasten kortisolitasojen vaihtelua. Tutkimuksessa huomattiin, että alle 3-vuotiaiden lasten kortisolitasot nousivat tasaisesti koko hoitopäivän ajan ja ne pysyivät korkeana iltopäivään asti. Samanlaista vaikutusta ei huomattu saman ikäisissä lapsissa, jotka viettivät päivänsä kotona. Päivähoitossa olevilla lapsilla huomattiin myös stressireaktioita, kun taas kotona hoidetuilla lapsilla stressihormonin erittyminen noudatti tavallista vuorokausirytmää. (Watamura 2003 ks. Keltikangas-Järvinen 2012, 78-80.) Syy kortisolitasojen nousulle oli lapsen joutuminen liian aikaisessa vaiheessa uuteen tilanteeseen, johon hänellä ei ollut vielä kykyjä. Lapsen laittaminen hänelle uuteen tilanteeseen, jonka käsittelyyn hänellä ei ole vielä taitoja voi olla hänelle haitallista. Tässä tilanteessa lapsi käyttää kykyjä, joita hän jo osaa, jotka voivat olla virheellisiä ja estää oikeanlaisten käytösmallien kehittymisen. (Watamura 2003 ks. Keltikangas-Järvinen 2012, 103.)

Päivähoidon aloituskäytänteillä pyritään helpottamaan lapsen siirtymistä päivähoitoon, mutta aloituskäytänteet eivät kuitenkaan ole pelkästään lasta varten. Kun lapsi siirtyy kotihoidosta päivähoitoon, vaikuttaa se koko perheeseen. Myös huoltaja voi yhä olla lapsestaan syvästi riippuvainen päivähoiton alkaessa. Niinpä aloituskäytänteet pyrkivät lapsen eroahdistuksen lisäksi lievittämään huoltajan kokemaa eroahdistusta. Erityisesti mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sitä raskaampi huoltajan kokemus erosta voi olla. (Kauniaisten kaupunki 2017, 21.) Kuitenkaan lapsen ikä tai asema perheen lapsijärjestyksessä ei välttämättä tee päivähoiton aloituksesta helpompaa huoltajalle, sillä kotivanhemmuudesta luopuvan huoltajan arki muuttuu olennaisesti päivähoiton alkaessa. On tavallista tuntea esimerkiksi syyllisyyttä ja epävarmuutta lapsen viemisestä päivähoitoon. Myös lapsen selviäminen ja pärjääminen hoidossa voi huolestuttaa huoltajia. Toisaalta päivähoiton aloitus voi herättää huoltajassa myös innostusta ja iloa esimerkiksi töihin tai opiskeluihin palaamisesta. (Lapsi aloittaa päivähoiton 2017.) Päivähoidon työntekijän tulisi ymmärtää huoltajien päivähoiton aloituksen herättämä tunteenkirjo ja puhua näistä tunteista avoimesti huoltajien kanssa. Kun huoltaja pystyy käsittelemään omat tunteensa, on hänen helpompi auttaa myös lasta käsittelemään päivähoiton aloituksen herättämiä tunteita. (Kauniaisten kaupunki 2017, 22.) Myös Kaskela ja Kronqvist (2007, 12) korostavat huoltajien tunteiden merkitystä lapseen, sillä huoltajien kokemat tunteet, kuten luottamus ja turvallisuus päivähoitoa kohtaan, heijastuvat lapselle. Kaskelan ja Kronqvistin mukaan hyvä tilaisuus keskustella heränneistä tunteista on esimerkiksi päiväkotivierailun keskustelu, jossa huoltajille annetaan puheenvuoro ja heitä rohkaistaan kertomaan muun muassa päivähoitoon liittyvistä odotuksistaan ja peloistaan.

3.2 Aloituskäytänteet

Esittelemme tässä luvussa Kauniaisten kaupungin aloituskäytänteet päiväkotivierailun, kotikäynnin sekä pehmeän laskun. Mainitut aloituskäytänteet tulee järjestää kyseisessä järjestyksessä lapsen aloittaessa päivähoiton.

Kun perhe on ilmoittanut päiväkodille ottavansa päivähoitopaikan vastaan, kutsuu lapsen ryhmän työntekijä huoltajat päiväkotivierailulle. Päiväkotivierailulla huoltajille esitellään päiväkodin tilat ja henkilökunta ja keskustellaan kaikissa Kauniaisten kaupungin päiväkodeissa käytössä olevan kaavakkeen pohjalta. (Kauniaisten kaupunki 2017, 22.) Kaavakkeen mukaan vierailulla käydään läpi lapsen perustietoja, huoltajan kuvaa lapsestaan, lapsen elämänvaiheita, hoito- ja erokokemuksia, huoltajien käsityksiä vanhemmuudesta, odotuksia ja heränneitä tunteita päivähoiton aloituksesta ja käytännön järjestelyistä. Lisäksi huoltajia pyydetään kertomaan odotuksensa päivähoiton aloituksen suhteen ja heidän kasvatusperiaatteistaan. Päiväkotivierailulla omahoitaja ja huoltajat luovat yhteistyön pohjan lapsen kasvatuksen parissa. (Hastrup, Kaskela, Kekkonen, Kalland & Forsberg, 2004.) Päiväkotivierailun tavoitteena on keskustelun kautta muodostaa kuva lapsesta ja perheestä sekä kertoa huoltajille päiväkodin käytännön asioista. Päiväkotivierailun yhteydessä

huoltajien kanssa sovitaan myös seuraavien aloituskäytänteiden eli kotikäynnin ja pehmeän laskun toteutumisesta (Kauniaisten kaupunki 2017, 22, 34).

Päiväkotivierailua seuraava päivähoidon aloituskäytänte on kotikäynti, jonka lapsen omaohjaaja tarjoutuu tekemään. Kotikäynnillä omaohjaaja pääsee tutustumaan lapseen vierailemalla lapsen kotona tai muussa lapselle tutussa paikassa ja näkemään, kuinka lapsi toimii itselleen tutussa ympäristössä huoltajien kanssa (Kauniaisten kaupunki 2017, 34). Huoltajille kotikäynti on usein hyvin miellyttävä kokemus, sillä huoltaja pääsee keskustelemaan lapsestaan päivähoidon ammattilaiselle, joka on aidosti kiinnostunut lapsesta ja hänen hyvinvoinnistaan. Kotikäynnin avulla kasvattaja pääsee luomaan huoltajaan ja lapseen luotettavaa suhdetta perheelle turvallisessa ympäristössä. Huoltajille annetaan myös mahdollisuus kertoa eri asioihin liittyvistä huolenaiheista, jotta huolet ja ongelmat eivät pääse kehittymään myöhemmin suuremmiksi. (Kanninen & Sigfrids 2012, 138-140.)

Kotikäynnin jälkeen ennen varsinaista päivähoidon alkua toteutetaan pehmeä lasku. Lapsi saa pehmeän laskun päivähoitoon, kun hän pääsee tutustumaan päiväkotiin ja sen arkeen huoltajansa kanssa. Ensimmäisinä päivinä tutustumista voi kestää esimerkiksi kaksi tuntia ja aikaa voi pidentää päivä päivältä. Huoltajien toivotaan aluksi toimivan lapsensa kanssa, mutta pyrkivän pikkuhiljaa jäämään tarkkailijaksi. Lapsesta ja perheestä riippuen pehmeää laskua voi kestää muutamasta päivästä kahteen viikkoon. (Kauniaisten kaupunki 2017, 22.) Lapsi ei koe yhtä paljon henkistä kuormitusta, kun hän pääsee tutustumaan päiväkotiin huoltajien ollessa läsnä ja kun huoltajien viettämää aikaa päiväkodissa vähennetään ja lapsen viettämää aikaa pidennetään asteittain (Schulman 2001, 178-179). Päivähoidon aloittavien lasten lisäksi, pehmeä lasku olisi tärkeää toteuttaa myös niiden lasten kanssa, jotka vaihtavat päiväkotia tai ryhmää päiväkodin sisällä. Ryhmää vaihtavalle lapselle pehmeän laskun voi toteuttaa päiväkodista jo hänelle tuttu aikuinen. (Kauniaisten kaupunki 2017, 22.)

Pehmeän laskun malli on Kauniaisten kaupungin päivähoidossa käytettävä malli, joka sisältää päivähoidon aloituskäytännistä kotikäynnin sekä huoltajan mahdollisuuden viettää ensimmäiset viikot lapsen kanssa päiväkodissa. Pehmeän laskun mallin tarkoituksena on, että päiväkodin työntekijä oppii lapsen ja huoltajan hyväksi havaittuja toimintamalleja, ja että lapsen jäädessä hoitoon ilman huoltajaansa, on päiväkoti ja sen työntekijät lapselle jo jossain määrin tuttuja. (Kauniaisten kaupunki 2017, 21.)

Pehmeän laskun aikana lapsen kanssa puhutaan usein hänen huoltajistaan ja hänelle annetaan lupa ikävöidä heitä. Lapsen läheisimmän kasvattajan, eli omahoitajan, tulee huomioida lapsen ikävät tunteet ja antaa lapsen puhua niistä. Lapsen vaikeita tunteita ei yritetä poistaa, vaan häntä kannustetaan opettelemaan niiden käsittelyä. (Kauniaisten kaupunki 2017, 21.)

3.3 Kiintymyssuhde

Kiintymyssuhdeteorian kehittämisen kuuluisan John Bowlbyn mukaan lapsella on luontainen taipumus muodostaa kiintymyssuhde toiseen ihmiseen. Taipumus kumpuaa biologiasta, sillä pienen lapsen on muodostettava suhde aikuiseen ihmiseen jäädäkseen henkiin. (ks. Vilén ym. 2006, 87-88.)

Bowlbyn mukaan aikuisen ja lapsen suhteessa jatkuvasti toistuvat tilanteet vaikuttavat siihen, miten lapsi alkaa kokea itsensä. Lapsi etsii vuorovaikutustilanteista syy-seuraus suhteita siitä, miten eri tilanteissa tulisi toimia. Jos lapsi esimerkiksi itkee eikä saa tarvitsemaansa lohdutusta, oppii hän useiden toistojen jälkeen, että itku ei kannata, sillä kukaan ei kuitenkaan tule lohduttamaan. (ks. Vilén ym. 2006, 87-88.) Varhaislapsuuden kiintymyssuhteet vaikuttavat myöhemminkin elämässä toimintamalleihimme sekä tunnekokemuksiin. Toimintamalleilla ja tunnekokemuksilla tarkoitetaan tässä yhteydessä esimerkiksi sitä, millainen käsitys ihmisellä on itsestään ja toisista ihmisistä, tai miten hän myöhemmässä elämässään kiintyy toisiin ihmisiin tai sietää yksinäisyyttä. Kiintymyssuhdeteoria on siis teoria varhaislapsuuden lapsen ja häntä toistuvasti hoitavien aikuisten vuorovaikutuksesta ja tämän vaikutuksesta myöhempään elämään. (Bowlby 1991 ks. Rusanen 2011, 73-74.)

Lapsi muodostaa kiintymyssuhteen aikuiseen, joka on toistuvasti läsnä lapsen elämässä. Läsnäolon ja hoivan tasosta riippuen kiintymyssuhteesta muodostuu joko turvallinen tai turvaton. Hyvän kiintymyssuhteen kehityksen edellytyksenä on se, että lapsen on mahdollista muodostaa kiintymyssuhde yhteen tai useampaan aikuiseen niin, että kuitenkin vain yksi aikuisista on lapselle kaikista tärkein. (Bowlby 1991 ks. Rusanen 2011, 57-58.) Lisäksi tämän aikuisen tulee olla emotionaalisesti lapsen saatavilla, vastata lapsen aloitteisiin oikea-aikaisesti, tulkita ne oikein ja vastattava niihin riittävän hyvin (Bowlby 1991 ks. Rusanen 2011, 93-94).

Lapselle kaikista tärkeintä henkilöä voidaan nimittää lapsen ensisijaiseksi kiintymiskohteeksi, joka yleensä on lapsen vanhempi, useimmiten äiti. Erityisesti uhka- tai pelkotilanteessa lapsi hakee turvaa ensisijaiselta kiintymyksenkohteeltaan, eli siltä aikuiselta, jota pitää itselleen kaikista aikuisista turvallisimpana ja luotettavimpana. Lapset, ja erityisesti alle kolmevuotiaat lapset, kokevat suureksi uhkatilanteeksi kiintymiskohteen poissaolon, sillä he eivät vielä ymmärrä eron väliaikaisuutta. (Bowlby 1991 ks. Rusanen 2011, 27-30.) Kannisen ja Sigfridsin (2012, 31) mukaan uhkatilanteita, joissa lapsi tarvitsee kiintymyskohdettaan ovat myös päiväkodissa hyvin arkiset tilanteet, kuten vessakäynnit tai nukahtamistilanteet. Niinpä lapsen aloittaessa päivähoitossa, pitäisi päiväkodin henkilökunnan ymmärtää nämä lapsen kokemat uhkatilanteet. Vaikka päiväkotisi olisi paikkana turvallinen ja henkilökunta koulutettua, voi lapsen sisäinen kokemus tilanteesta olla hyvinkin turvaton (Rusanen 2011, 194).

Ensisijaisen kiintymiskohteensa lisäksi lapsella kuitenkin on myös toissijaisia kiintymiskohteita. Tarvitaan lapsen ja aikuisen välistä kahdenkeskeistä aikaa ja lapsen yksilöllistä huomioimista, jotta hyvä kiintymyssuhde voi muodostua. Lapsi valitsee itselleen tärkeimmäksi aikuiseksi sen, joka on lapselle läsnä, on iloa tuottavassa vuorovaikutuksessa lapsen kanssa, sekä tekee aloitteita yhteiseen vuorovaikutukseen. Lapsi on taipuvainen asettamaan itselleen läheiset ihmiset tärkeysjärjestykseen ja päivähoitossakin lapsi kiinnittyy mieluiten yhteen hoitajaan enemmän kuin muihin, esimerkiksi omahoitajaansa. (Bowlby 1991 ks. Rusanen 2011, 197-200.) Sanotaan vievän noin 6-12 kuukautta, että lapsi muodostaa kiintymyssuhteen (Kanninen & Sigfrids 2012, 125). Suomalaisen lapsen aloitettua päivähoiton jakautuu hänen elämänsä pääsääntöisesti kahteen ympäristöön, kotiin ja päiväkotiin. Mikäli lapsi jää jommassa kummassa ympäristössä ilman emotionaalisesti läsnä olevaa aikuista, on se lähes yhtä haitallista, kuin että lapsella ei olisi elämässään yhtään tällaista aikuista. On siis äärimmäisen tärkeää, että lapsi kiinnittyisi myös päiväkodissa edes yhteen aikuiseen. (Lahikainen & Sundqvist 1979 ks. Rusanen 2011, 196.)

Kun lapsi aloittaa päivähoiton, on aloituskäytänteillä merkittävä osa lapsen turvallisuuden kokemuksen kannalta. Kotikäynnillä lapsi saa viettää aikaa omaohjaajansa kanssa ja pehmeän laskun aikana tutustua rauhassa päiväkotiin yhdessä hoitajansa kanssa. Näin mahdollistetaan lapselle turvallinen ympäristö, jossa kiintyä hoitajaansa ja uuteen ympäristöön. Aloituskäytänteet antavat hyvän, rauhallisen tilaisuuden alkaa muodostaa suhdetta, jossa hoitajasta voi ajan myötä tulla lapsen toissijainen kiintymyskohde.

3.4 Omahoitajuus

Omahoitajuus on päivähoitossa käytetty työmenetelmä, jossa jokaiselle lapselle on nimetty omahoitaja, jolla on suurin vastuu lapsesta päivähoitopäivän aikana. Omahoitajuuden avulla päivähoiton aloittava alle 3-vuotias lapsi saa erityisesti tukea omalta hoitajaltaan uuteen ympäristöön sopeutumisessa ja vuorovaikutustaitojen kehittämisessä. Omahoitaja toimii lapselle aikuisena, josta hän saa turvaa ja joka luo ja ylläpitää vahvinta vuorovaikutussuhdetta häneen. (Salminen & Tynninen 2011, 12, 15.) Omahoitajan tulisi huolehtia kaikista lapsen perushoitotilanteista esimerkiksi pukemis-, pesemis-, ruokailu- ja nukutushetkistä, jotta lapsella on jatkuvasti läsnä sama tuttu aikuinen (Salminen & Tynninen 2011, 43). Omahoitaja on vastuussa kasvatuskumppanuuden luomisesta lapsen perheen kanssa ja hänen tehtävänsä on tutustuttaa perhe varhaiskasvatuksen maailmaan (Salminen & Tynninen 2011, 12).

Lapsi tarvitsee pysyviä ihmissuhteita, jotta hän oppii luomaan oikeanlaisia kiintymyssuhteita ja luottamaan niihin. Alle 3-vuotias lapsi kykenee luomaan ihmissuhteita vain rajallisen määrän, minkä takia lapsen elämässä ei tulisi olla liian monia ihmissuhteita, vaan muutama turvallinen. Toistuvuus ja säännönmukaisuus helpottavat lapsen elämän hallintaa ja turvallisuuden tunteen saamista. Omahoitajuus työmenetelmänä helpottaa työntekijöiden

työtä ja se hillitsee työn kuormittavuutta. Omahoitajan on sovittu olevan vastuussa esimerkiksi lastensa varhaiskasvatuskeskusteluista, mikä selkeyttää tehtävien jakoa ja hoitamista kasvattajien kesken työyhteisössä. (Salminen & Tynninen 2011, 15.)

Yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa tutkittiin, miten lapsen kortisolitasot muuttuvat lapsen ollessa koko päivän erossa huoltajistaan, hoidossa perheen ulkopuolisella lastenhoitajalla. Tutkimuksen tulokset olivat merkittäviä. Niiden lasten kortisolitasot pysyivät normaaleina, jotka olivat hoidossa lastenhoitajalla ja saivat tältä paljon huomiota sekä laadukasta hoitoa. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että pienillä lapsilla tulee olla jatkuvasti lähellä aikuinen, joka huomaa heidän tunteensa ja joka on tunneperäisesti lapsen saatavilla. (Dettling 2000 ks. Gerhardt 2004, 89-90.) Tutkimuksen tulokset auttavat myös ymmärtämään omaohjaajuuden tärkeyttä ja sitä, kuinka yksittäinen työntekijä voi merkittävästi helpottaa lapsen kokemaa stressiä.

Omahoitajan tehtäviin kuuluu esimerkiksi tarjoutua tekemään kotikäynti lapsen kotiin. Kotikäynnin avulla omahoitaja pyrkii tutustumaan lapseen ja hänen toimintaansa kotona, sekä nähdä kuinka lapsi käyttäytyy yhdessä huoltajiensa kanssa (Kauniaisten kaupunki 2017, 34). Omahoitaja on vastuussa myös päiväkotivierailun toteuttamisesta ja hän suunnittelee ja järjestää lapselle pehmeän laskun mallin mukaisen turvallisen laskeutumisen päivähoitoon. Omahoitajuus on mainittu Kauniaisten kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa eli sen toteuttaminen on välttämätön käytäntö.

3.5 Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuus-termi on nykyään korvattu sanoilla huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö. Päätimme kuitenkin käyttää kasvatuskumppanuus-termiä tässä opinnäytetyössä, koska se on edelleen yleisesti käytössä varhaiskasvatuksen kentällä.

Kasvatuskumppanuutta voidaan pitää huoltajien ja työntekijöiden yhteisenä prosessina, joka alkaa perheen ensimmäisestä yhteydenotosta päiväkotiin ja päättyy, kun lapsi siirtyy pois päivähoidosta. Huoltaja ja kasvattaja jakavat keskenään tarinoita lapsen elämän kokemuksista ja sattumuksista. Näin lapsesta saadaan muodostettua yhdessä kokonainen kuva ja huoltajien luotto päivähoitoon syntyy. Tavoitteena kasvatuskumppanuudessa on keksiä yhteisiä toimintamalleja ja tavoitteita lapsen kehityksen tukemiseksi. Kumpaakin osapuolta tarvitaan, sillä huoltaja tuntee lapsensa tarpeet ja tavat ja kasvattajalla on kasvatuksen erityisosaamista esimerkiksi tuen tarpeen havainnoinnissa. (Salminen & Tynninen 2011, 35.) Kasvatuskumppanuussuhteessa asiakkaan ja kasvattajan tiedot ja taidot ovat siis sisällöltään erilaisia, mutta samanarvoisia (Kaskela & Kekkonen 2006, 17).

Varhaiskasvatuslaissa (1973/36) sanotaan seuraavasti: "Tässä laissa tarkoitetun varhaiskasvatuksen tavoitteena on toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun

huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.” Yhteistyö huoltajien ja päiväkodin välillä on siis määritelty laissa ja sitä tulee toteuttaa lapsen hyvinvoinnin, oppimisen ja kehityksen hyväksi.

Huoltajien ja kasvattajien on tärkeää tehdä yhteistyötä varhaiskasvatuksessa. Yhteistyön tarkoituksena on tukea lasten tervettä ja turvallista kasvua, kehitystä ja oppimista. Hyvään kasvatustyöhön kuuluu luottamuksen rakentaminen, tasa-arvoinen vuorovaikutus ja molemminpuolinen kunnioitus. Kasvattajien kesken sekä huoltajien kanssa tulee keskustella yhteisen kasvatustyön arvoista, vastuista ja tavoitteista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 32-33.)

Kasvatuskumppanuuden tavoite on lapsen kokonaisvaltaisesti näkeminen toimijana ja päähenkilönä omassa elämässään. Kasvatuskumppanuussuhteen tarkoituksena on myös pitää yllä ja mahdollisesti parantaa lapsen ja huoltajan vuorovaikutussuhdetta. Vuorovaikutussuhteen ylläpitäminen ja vahvistaminen on erityisen tärkeää lapsen aloittaessa päivähoidon sekä alle 3-vuotiaiden lasten kanssa. Huoltajille annetaan mahdollisuuksia osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja hänelle annetaan mahdollisuus olla mukana ajankohtaisten asioiden valmistelussa. Suunnitteluun osallistumisella tarkoitetaan kasvattajien ja huoltajien välistä vuoropuhelua kasvatuskäsityksistä ja kasvatusten menetelmistä. On tärkeää, että myös huoltaja tuntee itsensä osalliseksi ja kuuluvansa samaan varhaiskasvatustyöhön, jossa hänen lapsensa on. Tämä toteutuu vastavuoroisen tiedonvaihdon, merkityksellisten kohtaamisen ja tunnepohjaisen sitoutumisen avulla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17, 26, 27.) Kasvatuskumppanuuden perusta luodaan henkilökunnan ja huoltajien tavatessaan toisensa ensimmäistä kertaa päiväkotivierailulla (Kauniaisten kaupunki 2017, 34).

4 Opinnäytetyön toteutus

4.1 Tutkimusmenetelmät ja aineistonkeruu

Toteutimme opinnäytetyömme laadullisen tutkimuksen keinoin. Laadullinen tutkimusote sopii esimerkiksi tutkimuksiin, joissa pyritään ymmärtämään tai kuvaamaan tutkimuksen kohdetta (Henttonen 2008). Tutkimuksessa painotimme huoltajien näkökulmaa ja kokemuksia eli sitä, kuinka huoltajat olivat oikeasti kokeneet päivähoidon aloituskäytänteet.

Tutkimusmenetelmäksi valitsimme teemahaastattelun. Teemahaastattelussa haastattelun aihepiiri on päätetty etukäteen ja sitä pyritään seuraamaan, mutta esitetyistä kysymyksistä vain osa on ennalta laadittuja. Haastattelussa jätetään tilaa haastateltavan omalle vapaalle puheelle. Haastattelu saattaa olla keskustelunomaista ja haastattelijalla on mahdollisuus tehdä tarkentavia kysymyksiä. (Puusniekka & Saaranen-Kauppinen 2006.)

Aikomuksenamme oli haastatella sellaisten lasten huoltajia, joiden lapsi oli aloittanut päivähoiton syksyllä 2017 Kauniaisten suomen- tai ruotsinkielisessä kunnallisessa tai ostopalvelupäiväkodissa. Tällaisia päiväkoteja on Kauniaisissa yhteensä kahdeksan. Otimme päiväkotien johtajiin yhteyttä sähköpostitse, jossa esittelimme johtajille itsemme sekä opinnäytetyömme aiheen sekä kerroimme, miten toivoisimme päiväkodin toimivan haastateltavien löytämiseksi. Sähköpostiin oli liitetty saatekirje huoltajille, jonka toivoimme päiväkotien jakavan jokaiselle tutkimukseemme sopivalle huoltajalle. Saatekirjeessä kerroimme huoltajille opinnäytetyön aiheesta sekä muuta tietoa, jonka ajattelimme kiinnostavan huoltajia. Tällaista tietoa oli esimerkiksi arvioitu haastattelun kesto sekä haastateltavan anonymiteetin säilyttäminen tulosten raportoinnissa.

Kun ensimmäisestä yhteydenotosta oli kulunut viikko, olimme saaneet vain yhdeltä päiväkodilta vastauksen, joten lähetimme sähköpostit johtajille uudelleen. Tähänkin sähköpostiin saimme vain yhden vastauksen, joten päätimme soittaa päiväkoteihin. Emme saaneet kaikkiin johtajiin yhteyttä esimerkiksi lomalla olon takia, mutta saimme arvokasta tietoa heiltä, jotka tavoitimme. Selvisi, että yksi ruotsinkielinen päiväkotikielinen kieltäytyi osallistumasta haastatteluihin, sillä olisimme voineet toteuttaa haastattelut vain suomenkielellä. Lisäksi selvisi, että yksi päiväkoti piti haastateltavien löytämistä liian työläänä jo muutenkin kiireisenä ajankohtana, eikä tämän vuoksi ollut halukas yhteistyöhön.

Haastateltavien löytäminen osoittautui odotettua haastavammaksi ja lopulta saimme vain yhden haastateltavan. Tämän huoltajan suostumuksella päiväkoti luovutti meille huoltajan sähköpostiosoitteen ja sovimme haastattelun ajankohdasta suoraan huoltajan kanssa. Ilmoitimme päiväkodille sovittun haastatteluaian, ja päiväkoti järjesti meille tiloistaan käytettäväksi rauhallisen huoneen, jossa pystyimme toteuttamaan haastattelun. Me molemmat haastattelijat olimme paikalla haastattelussa ja pyysimme haastateltavalta luvan nauhoittaa haastattelu. Tällä tavoin turvasimme tiedon tallentamisen oikein ja luotettavasti, eikä haastatteluun keskittymistä häirinyt muistiinpanojen tekeminen.

Haastattelun punaisena lankana kulki luomamme teemahaastattelupohja. Pitäydyimme pitkälti etukäteen suunnitellussa rungossa, mutta esitimme kysymykset osittain eri järjestyksessä kuin suunnitelmassa. Kysyimme myös haastateltavan vastausten pohjalta tarkentavia kysymyksiä. Teemahaastattelulle tyypillisesti haastattelu eteni keskustelunomaisesti. Haastattelun lopuksi kerroimme vielä lyhyesti lisää opinnäytetyön tarkoituksesta haastateltavan siitä kysyessä.

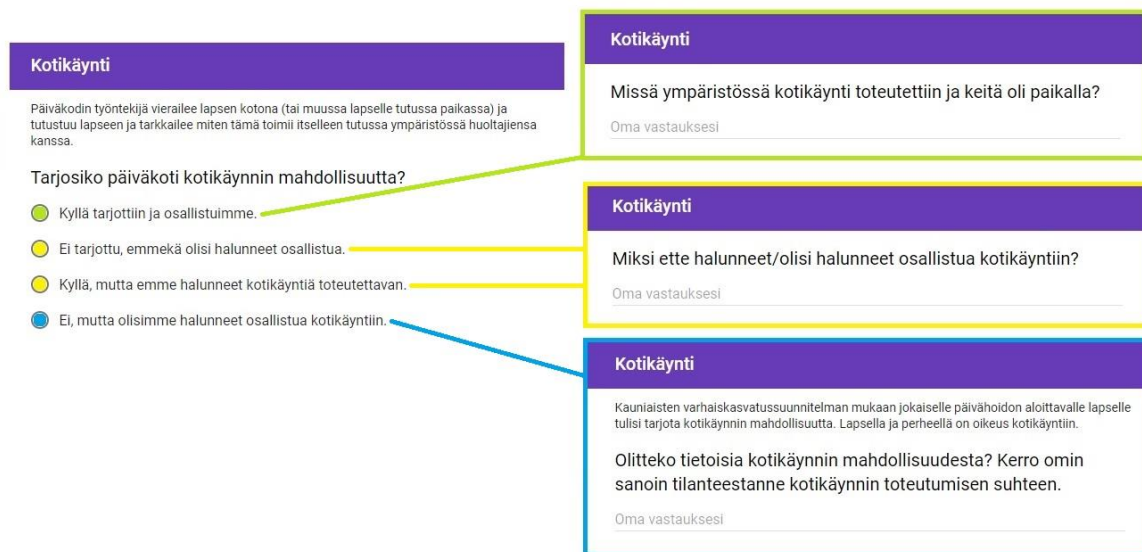
Koska haastateltavia löytyi vain yksi, päätimme Kauniaisten varhaiskasvatuspäällikön sekä opinnäytetyötämme ohjaavan opettajan luvalla toteuttaa tutkimuksen kyselylomakkein. Kyselylomakkeella voidaan hankkia tietoa esimerkiksi ihmisten toiminnasta, yhteiskunnan ilmiöistä tai mielipiteistä (Vehkalahti 2008, 11). Laatimme kyselylomakkeen kysymyksillä

pyrittiin saamaan vastauksia samoihin tutkimusongelmiin kuin haastattelussa, joten muotoilimme kysymykset teemahaastattelurungon pohjalta. Suurin ero haastattelun ja kyselylomakkeen käytössä on, että lomakkeeseen vastatessaan vastaajan täytyy pystyä toimimaan itsenäisesti, kun taas haastattelussa haastattelija voi selventää mahdollisia epäselväksi jääneitä kohtia (Vehkalahti 2008, 11). Tästä johtuen kyselylomaketta käyttäessä on erityisen tärkeää kysymysten huolellinen suunnittelu ja hyvin laadittu saatekirje (ks. liite 2) (Vehkalahti 2008, 20, 48). Kysymykset olivat suurimmaksi osaksi avoimia ja kyselyyn osallistuja pystyi vastaamaan niihin vapaamuotoisesti. Aineistonkeruumenetelmä oli avoin kyselylomake ja tutkimus säilyi edelleen laadullisena.

Laatimalla kyselylomakkeen pystyimme vastaamaan niihin asioihin, joiden takia kaksi päiväkotia kertoi jättäytyvänsä haastattelututkimuksesta pois. Laadimme kyselylomakkeesta suomen- ja ruotsinkielisen version, jolloin kielikysymyksen vuoksi haastattelumenetelmästä kieltäytynyt päiväkoti saattaisi osallistua tutkimukseen. Lisäksi pohdimme, että ruotsinkielisten huoltajien kynnys osallistua tutkimukseen saattoi tällä keinolla madaltua, kun tutkimukseen oli mahdollista osallistua omalla äidinkielellä. Koimme kyselylomakkeen olevan myös haastattelua kevyempi tutkimusmenetelmä, jolloin haastattelun työläänä kokenut päiväkoti saattaisi osallistua tutkimukseen ja myös huoltajien kynnys osallistua olisi matalampi. Laadimme kyselylomakkeen sekä sähköisenä (ks. liite 3) että tulostettavana versiona, molemmat sekä suomeksi että ruotsiksi. Annoimme päiväkodeille mahdollisuuden päättää kumpaa kyselyn jakotapaa he haluavat käyttää. Päädyimme tähän ratkaisuun, jotta päiväkodeille olisi mahdollisimman vaivatonta osallistua tutkimukseen.

Muotoilimme kyselylomakkeen ensin suomeksi, jonka jälkeen käänsimme sen ruotsiksi ja tarkastutimme käännökset ruotsia äidinkielenään puhuvalla henkilöllä. Sähköisen kyselyn loimme Googlen sovelluksella Google Formsilla. Ne päiväkodit, jotka valitsivat kyselyn sähköisen toteutustavan, lähettivät linkin kyselyyn sähköpostitse tutkimuksen kohdejoukolle.

Yksi sähköisen kyselyn eduista oli mahdollisuus valita tulevat kysymykset perustuen vastaajan aiempiin suljettujen kysymysten vastauksiin. Muita sähköisen kyselyn etuja oli mahdollisuus seurata vastausten palautumista reaaliaikaisesti ja se, että sovellus kokosi kaikki yhdestä kysymyksestä saadut vastaukset kyseisen kysymyksen alle. Tämä helpotti vastausten läpikäyntiä ja analysointia.

Kuvio 1: Esimerkki sähköisestä kyselystä

Paperisessa kyselyssä kysyttiin samat asiat kuin sähköisessä versiossa, mutta kysymykset oli aseteltu hieman eri tavalla. Teimme näin, jotta kyselystä ei tulisi liian pitkä ja koska paperisessa versiossa näkyivät myös sellaiset kysymykset, jotka eivät koske kaikkia vastaajia.

2. Erbjöd daghemmet chansen, och deltog ni i
- a. besöket till daghemmet _____
 - b. hembesöket _____
 - c. mjuklandningen? _____

Kuvio 2: Esimerkki paperisesta kyselystä

Annoimme huoltajille vastausaikaa lomakkeisiin kaksi viikkoa. Tämän ajan umpeuduttua olimme saaneet vastauksia vain yhdestä päiväkodista, joten päätimme ottaa päiväkoteihin uudelleen yhteyttä ja pidentää vastausaikaa. Saimme puhelimitse yhteyden niihin seitsemään päiväkotiin, joista kyselyitä ei ollut palautunut. Osa päiväkodeista ei ollut toimittanut kyselyitä huoltajille ollenkaan. Osa oli, mutta niistä ei valitettavasti ollut palautunut vastauksia. Puheluiden myötä loputkin päiväkodit lähettivät kyselyt huoltajille ja pidensimme vastausaikaa vielä 10:llä päivällä.

Opinnäytetyötutkimuksemme osallistuneista kahdeksasta päiväkodista kuusi lähetti huoltajille linkin sähköiseen kyselyyn, yksi jakoi paperiset kyselylomakkeet ja yksi jakoi sähköisen linkin sekä paperiset kyselylomakkeet. Sähköisten kyselyiden kautta saimme 13

vastausta ruotsinkielisistä päiväkodeista ja yhden vastauksen suomenkielisestä päiväkodista. Paperisista kyselylomakkeista palautui yksi kysely ruotsinkieliseltä päiväkodilta. Raportoimme myös haastattelusta saadut tulokset kyselylomakkeiden yhteydessä haastateltavan anonymiteetin säilyttämiseksi.

Syyskuussa saamamme tiedon mukaan Kauniaisten paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa noudattavissa päiväkodeissa aloitti syksyllä 2017 91 lasta (Hiitola 2017) ja tutkimukseemme osallistui kaikki kahdeksan päiväkotia, joiden toimintaa Kauniaisten paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa. Täten oletamme tutkimuksemme tavoittaneen nämä kaikki 91 perhettä. Vastauksia saimme yhteensä (kyselyt ja haastattelu) 17, vastausprosentin ollessa 18,7. Ruotsinkielisistä päiväkodeista saimme yhteensä 15 vastausta, vastausprosentin ollessa 37,5 ja suomenkielisistä päiväkodeista kaksi vastausta, vastausprosentin ollessa 4.

4.2 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota käytetään laadullisissa tutkimuksissa (Tuomi & Sarajärvi 2013, 91). Laadullisen aineiston analyysillä on ennen kaikkea tarkoitus tuoda aineistoon selkeyttä ja sen kautta saada tietoa tutkittavasta aiheesta. Tutkimuksen avulla saatu tieto ei saa analyysiä tehdessä kadota, vaan analyysi pyrkii tiivistämään kerätyn tiedon ja luomaan selkeän kokonaisuuden hajanaisesta aineistosta. (Eskola & Suoranta 2008, 137.) Aineiston laadullisessa käsittelyssä aineisto puretaan eri osiin, käsitteellistetään ja järjestetään uudella tavalla loogiseksi kokonaisuudeksi (Tuomi & Sarajärvi 2013, 108).

Suorittamamme teemahaastattelu sekä kyselytutkimus sisälsivät niin avoimia kuin suljettuja kysymyksiä, josta johtuen aineiston analysointiin voidaan käyttää laadullisia sekä määrällisiä menetelmiä. On mielekkäämpää analysoida avointen kysymysten vastauksia laadullisin ja suljettujen kysymysten vastauksia määrällisin menetelmin (Vehkalahti 2008, 13).

Teemahaastattelusta saadut tulokset litteroitiin eli kirjoitettiin puhtaaksi.

Tutkimuksessamme käytetään Eskolan (2001; 2007 ks. Tuomi & Sarajärvi 2013, 95) jaottelun mukaista aineistolähtöistä analyysia. Aineistolähtöisellä analyysillä on tarkoitus luoda teoriaa tutkimusaineiston pohjalta. Käytettäessä aineistolähtöistä analyysia, aikaisemmalla tiedolla, havainnoilla ja teorialla liittyen tutkittavaan aiheeseen ei ole merkitystä analyysin tekemisen kanssa, sillä analyysin tulee olla aineistolähtöinen. Analyysiin liittyvä teoria koskee pelkästään analyysin toteuttamista. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 95.)

Sisällönanalyysiin kuuluvalla aineiston redusoinnilla eli pelkistämällä aineistosta rajataan pois kaikki tutkimukselle epäolennainen. Pelkistäminen voi olla sisällön tiedon tiivistämistä tai sen purkamista osiin. Laadullisen aineiston analyysissä pelkistetyt ilmaukset listataan, minkä jälkeen niistä etsitään samanlaisuuksia ja erilaisuuksia. Tämän jälkeen pelkistetyt ilmaukset yhdistetään ja niistä muodostetaan alaluokkia. Myös alaluokat yhdistetään ja niistä

muodostetaan yläluokkia. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 109, 111.) Tekemässämme sisällönanalysissä analysoimme saatua tietoa alakategorioiden muodostamiseen asti. Koska saamamme alkuperäisilmaisut olivat melko lyhyitä, ei olisi ollut tarkoituksenmukaista muodostaa niistä yläluokkia.

Saadut vastaukset käsiteltiin sisällönanalysillä taulukon 1 mukaisesti. Sisällönanalyysi ei suoraan ohjannut tulosten raportoinnin kirjoittamista, vaan se toimi ennemminkin apuna vastausten jäsentelyssä, hahmottamisessa ja pelkistämisessä.

Osasiko päivähoiton henkilökunta tukea myös huoltajaa elämänmuutoksessa? Miten se näkyi?

ALKUPERÄINEN ILMAISU	PELKISTYS	ALAKATEGORIA
Jo, med att erbjuda barnet en trygg famn och berätta utförligt om barnets dag.	- Turvallinen syli - Lapsen kuulumiset	Lapsen kuulumiset
Berätta ... hur barnet har haft de	- Lapsen kuulumiset	
... rapportera hur det går för barnet på daghemmet	- Lapsen kuulumiset	
Med att visa att barnet har det bra medan vi är borta.	- Lapsi voi hyvin	
Berätta hur saker fungerar...	- Päiväkodin toimintatavat	Päiväkodin toimintatavat
Personalen i Ekorrarna berättade under inskolningen mycket om deras sätt att arbeta och hur de gör i olika situationer. Jag fick se allt från fri lek, samlingar, måltidssituationer, konflikter m.m. Det var fint att se att personalen hade stor kunskap om barn och barnpedagogik, och det syntes i olika situationer i det dagliga arbetet. Jag blev också glad att personalen var intresserade av t.ex. om jämlikhet i leken, vänskap och antimobbning, om hur man möter barn i olika konflikter, och läsning och matematik. Personalens positiva inställning till sitt jobb gav en varm stämning till hela verksamheten.	- Päiväkodin toimintatavat - Ammattimainen henkilökunta - Henkilökunnan positiivinen asenne	
Genom att berätta om alla rutiner på daghemmet...	- Päiväkodin rutiinit	

Ja, kanske mest genom att man får en inblick i hur det fungerar på dagiset	- Päiväkodin toimintatavat	
Ja, de var välkomnande och orkade diskutera med oss och svara på våra frågor	- Lämmin vastaanotto - Keskustelu	Emotionaalinen tuki
... ge råd ... och at ge feedback.	- Neuvonta - Palautteenanto	
De var vänliga och stödande	- Ystävällisyys - Tuki	
Jo de gav stöd när jag och min son tyckte det var tught. Jag fick prata om de saker som oroar mig	- Tuki - Huolipuhe	
Jo, med att besvara frågor och försäkra föräldrarna om att allt kommer att gå bra.	- Neuvonta - Rohkaisu	
Extra mycket info om dagen som gärr skulle ha kännats bra i början. Kanske med bilder (foton per sms) eller så?	- Lisätuen tarve	Lisätuen tarve
Lite mer stöd skulle ha önskats.	- Lisätuen tarve	
Behövdes inte	- Ei tuen tarvetta	Ei tuen tarvetta

Taulukko 1: Esimerkki sisällönanalyysistä

5 Tulokset

5.1 Aloituskäytänteiden toteutuminen

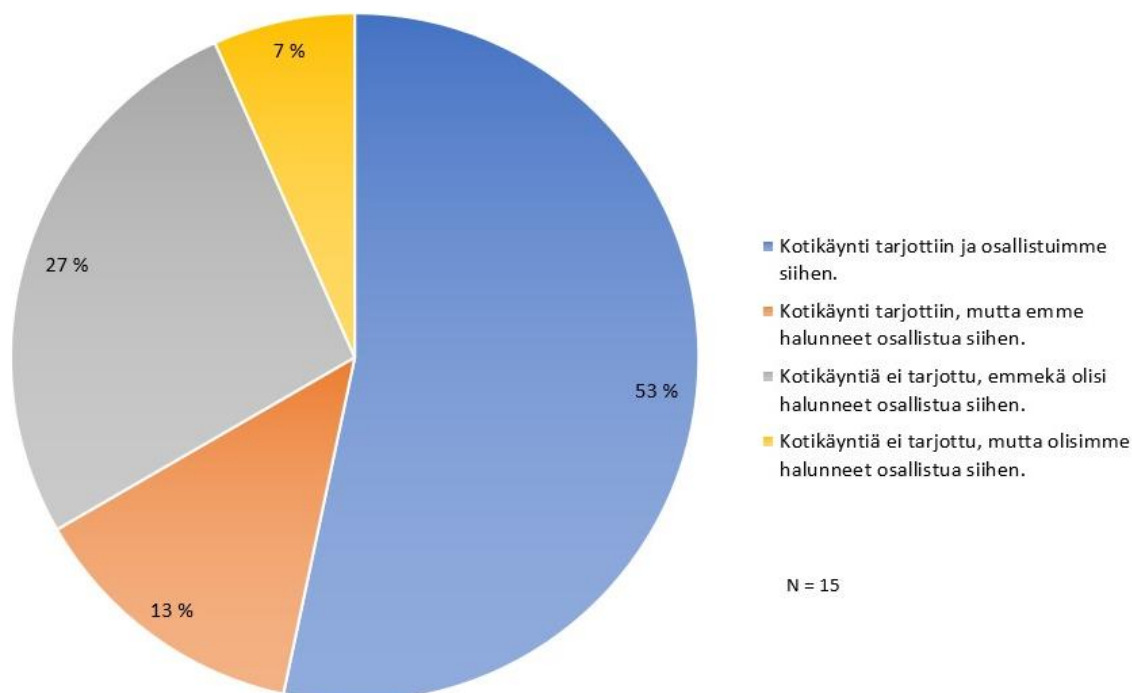
Tässä luvussa selviää vastaus ensimmäiseen tutkimuskysymykseemme “Ovatko päivähoiton aloituskäytänteet toteutuneet syksyllä 2017 niissä ruotsinkielisissä päiväkodeissa Kauniaisissa, joiden toimintaa ohjaa Kauniaisten paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma?”.

Tutkimusongelmaa selvittävät kysymykset olivat luonteeltaan suljettuja kysymyksiä, joten tulokset analysoitiin määrällisin menetelmin. Käymme tulokset läpi jokainen aloituskäytäntä kappaleittain.

Tutkimuksen tuloksista selvisi, että 100%:lle vastaajista oltiin tarjottu päiväkotivierailun mahdollisuutta ja he kaikki olivat osallistuneet siihen. Kyselyyn vastaajia oli yhteensä 15.

Alla olevan kuvion 1 mukaisesti tuloksista kävi ilmi, että kotikäyntiä oltiin tarjottu 66%:lle vastaajista. Näistä 66%:iin sisältyvistä vastaajista 53% osallistui kotikäyntiin, kun taas 13% ei halunnut kotikäyntiä järjestettävän. Kaikista vastaajista 34%:lle ei oltu tarjottu kotikäynnin mahdollisuutta. Näistä 34%:sta vastaajista 27% vastasi, että he eivät olisi halunneetkaan osallistua kotikäyntiin. Näistä loput 7%, joille ei oltu tarjottu kotikäyntiä, olisivat toivoneet mahdollisuutta kotikäynnin järjestämiseen. Vastaajia oli yhteensä 15.

Tarjosiko päiväkotiki kotikäyntiä ja osallistuiko perhe siihen.

Kuvio 3: Kotikäyntien toteutuminen

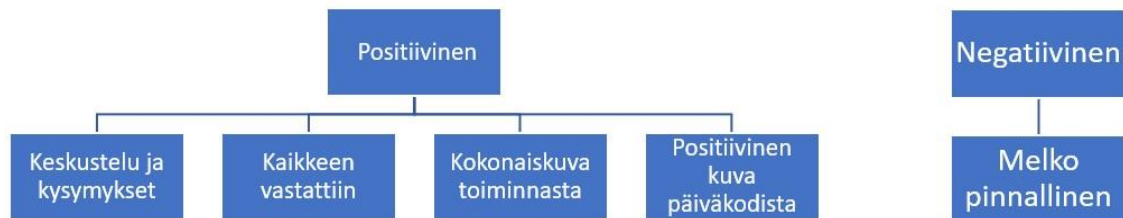
Pehmeään laskuun osallistumisen mahdollisuutta oltiin tarjottu 100%:lle vastaajista. Yhteensä 14 vastaajaa 15:sta oli osallistunut pehmeään laskuun ja yksi ei.

5.2 Huoltajien kokemukset

5.2.1 Päiväkotivierailu

Tulosten mukaan suurin osa vastaajista mainitsi tutustuneensa päiväkotivierailulla päiväkodin tiloihin, rutiineihin ja käytännön asioihin. Kolmessa vastauksessa mainittiin keskustelu huoltajien odotuksista ja tavoitteista. Neljässä vastauksessa tuli ilmi lapsen ja hänen persoonaansa liittyvät keskustelut ja erityistarpeiden huomioiminen. Muutaman vastauksen mukaan vierailuun sisältyi pelkästään päiväkodin käytännön asioiden läpikäynti. Eräs

vastaajista tarkensi vastauksessaan, että muitakin asioita varmasti käytiin läpi päiväkotivierailulla, joita hän ei muistanut kyselyssä kertoa.

Kuvio 4: Huoltajien kokemuksia päiväkotivierailusta

Vastanneista suurin osa koki päiväkotivierailun positiivisena tai todella positiivisena. Eräs vastaaja koki päiväkotivierailun jossain määrin negatiivisena.

Positiivisena koettiin päiväkodin henkilökunnan kanssa käyty keskustelu ja mahdollisuus esittää heille kysymyksiä. Muutaman vastauksen mukaan tyytyväisiä oltiin huoltajien saamaan tuen määrään, jota he saivat kysymyksiinsä saatujen vastausten ja kuulluksi tulemisen kautta. Toisessa näistä korostettiin myös tyytyväisyyttä lapsen vaikeuksien huomioimista kohtaan.

“Besöket gav en bra helhetsbild av verksamheten och följeftåg besvarades med tålmod och precision. Man fick ett positivt intryck av daghemmet samt personalen. Det var mycket bra att vi fick besöka stället i förväg.”

“...personalen gav sig tid att diskutera mitt barns svårigheter - - och jag fick en trygg känsla...”

Päiväkotivierailu antoi usealle vastaajista kokonaiskuvan päiväkodin toiminnasta, mikä teki päiväkotivierailusta positiivisen kokemuksen. Päiväkotivierailu antoi myös monelle positiivisen kuvan päiväkodista ylipäätään.

“...Efter besöket var jag säker på att vi valt rätt daghem...”

“Vi fick en positiv bild av både personal och omgivning, arbetsprinciper etc.”

Päiväkotivierailun jossain määrin negatiiviseksi kokenut vastaaja koki vierailun aikana käydyn keskustelun jääneen melko pintapuoliseksi. Vaikka vastaaja koki keskustelun jääneen hieman pinnalliseksi, koki hän vierailun siitä huolimatta olleen “ihan ok”.

5.2.2 Kotikäynti

Vastaajista kahdeksan oli osallistunut kotikäyntiin ja jokaisella heistä kotikäynti toteutettiin perheen kotona. Seitsemässä vastauksessa kotikäyntiin oli osallistunut päiväkodin aloittavan

lapsen lisäksi lapsen äiti tai molemmat vanhemmat. Muutamassa vastauksessa on kerrottu myös lapsen sisaruksen olleen mukana kotikäynnillä. Yhdestä vastauksesta ei käynyt ilmi, ketkä perheestä osallistuivat kotikäyntiin.

Vastaajista suurin osa kertoi päiväkodin johtajan osallistuneen kotikäyntiin. Lisäksi kotikäyntiin oli osallistunut perheestä riippuen myös päiväkodin muuta henkilökuntaa, kuten ryhmän lastentarhanopettaja, lapsen omahoitaja tai muutaman vastauksen mukaan päiväkodin täti.

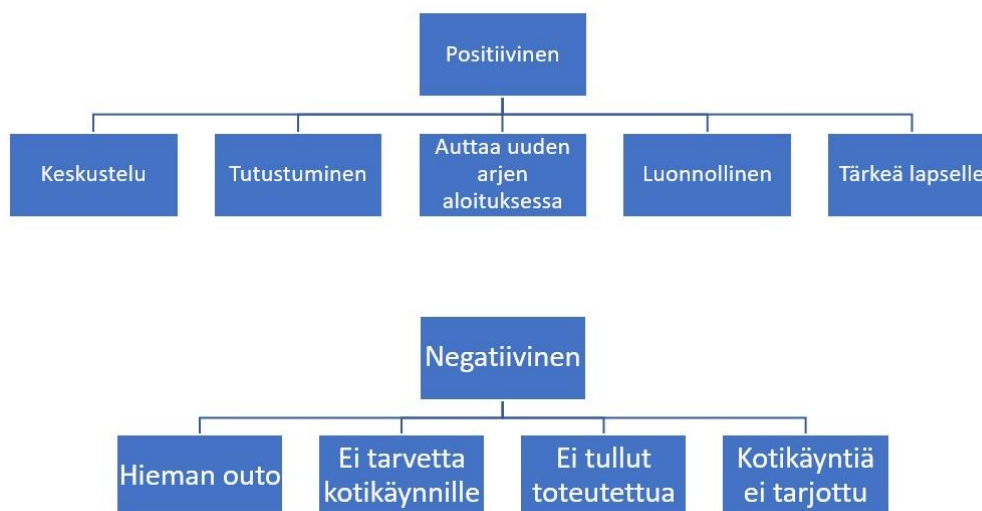
“...hela familjen var på plats då ”dagistanten” kom på besök.”

Vastaajista kaikki kertoivat kotikäynnin sisältäneen keskustelua huoltajan kanssa lapsesta, perheestä ja/tai päiväkodista. Keskustelun syvyys vaihteli vastaajien välillä. Yksi vastaajista kertoi keskustelun sisältäneen pohdintaa lapsen kasvatukseen liittyvistä asioista, kun toinen vastaaja kertoi käynnin sisältäneen vähän keskustelua. Viisi vastaajaa kahdeksasta kertoi päiväkodin työntekijän tutustuneen lapseen kotikäynnillä. Tutustumisen tapahtui joko leikin, tai isomman lapsen kyseessä ollessa keskustelun kautta. Yhdessä vastauksessa kerrottiin päiväkodin työntekijän katselleen lapsen leluja lapsen kanssa, jotta päiväkodissa voitaisiin muistella lapsen kotioloja, jos lapselle tulisi koti-ikävä.

“...vi diskuterade om vad som varit svårt och vad som vi lyckats bra med gällande uppfostran.”

“Vi pratade om barnen och om familjen. Jag svarade på frågor om barnet och försökte berätta om hurdan vår barn var och hurdan familj vi var. Barnets egenvårdare lekte med barnen och fick god kontakt genast från början.”

“Diskuterade familjens dynamik och vardag, barnets egenskaper, temperament och dyl. De bekantade sig samtidigt med barnets.”

Kuvio 5: Huoltajien kokemuksia kotikäynistä

Niistä vastaajista joilla kotikäynti toteutettiin, lähes kaikki pitivät kotikäyntiä positiivisena tai todella positiivisena. Negatiivisena kotikäynnin koki vain yksi kotikäyntiin osallistuneista. Muutama vastaajista ei kokenut tarvetta kotikäynnille, kun taas eräs vastaaja olisi toivonut kotikäyntiä, mutta sitä ei oltu tarjottu. Nämä vastaukset luokittelimme negatiivisiksi kokemuksiksi liittyen kotikäynteihin.

Positiivisena nähtiin, että päiväkodin henkilökunta käytti aikaa tutustuakseen lapseen ja että kotikäynnin pituus oli riittävä. Huoltajat kokivat kotikäynnin apuna uuden arjen aloituksessa itselleen sekä lapselleen. Yksi vastaajista kertoi lapsen puhuneen kotikäynnistä pitkään jälkeenpäinkin. Sama vastaaja kertoi kotikäynnin myös tuntuneen todella luonnolliselta ja tuttavalliselta, eikä yhtään kummalliselta.

“Besöket var trevligt och familjärt. Jag tyckte inte alls att det kändes konstigt, utan allt kändes väldigt naturligt. Jag var glad över att få prata om mitt barn i en trygg miljö, diskussionen blev naturligare. Frågorna som ställdes var viktiga och relevanta. Besöket var en positiv upplevelse både för förälder och barn. Jag var också glad att de stannade så länge. Det fanns tid att prata och lära känna varandra. Barnet talade länge om besöket!”

“Tyckte det var fint att det erbjöds och det hjälpte oss alla att lära känna varandra och att komma igång med den nya vardagen.”

Eräs kotikäyntiin osallistunut vastaaja koki kotikäynnin muista vastauksista poiketen jossain määrin negatiivisena. Hän kuvaili kotikäynnin tuntuneen hieman oudolta.

“Helt ok, lite underlig känsla.”

Negatiivisiksi kokemuksiksi liittyen kotikäynteihin luokittelimme myös ne kuusi perhettä, jotka eivät olleet halunneet/olisi halunneet osallistua kotikäynteihin. Näistä vastaajista suurin osa koki kotikäynnit tarpeettomana. Eräs vastaaja ei kokenut kotikäynnin järjestämistä tarpeelliseksi perustuen vanhempien lastensa päivähoidon aloituksen kokemuksiin: heidän kohdalla kotikäyntejä ei oltu toteutettu, mutta silti päivähoiton aloitus oli sujunut hyvin.

“Vi kunde gärna ha haft det men kändes som att det inte behövdes”

“Nu får det komma o hälsa på men vi har tre äldre barn och då var de inte tal om det o bra blev det.”

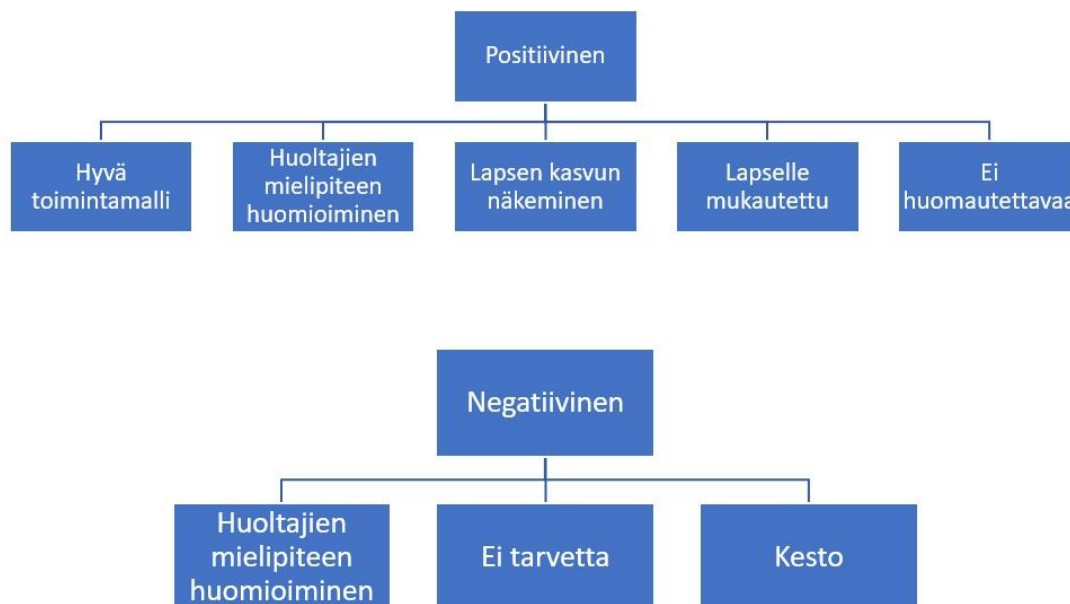
Eräs vastaajista taas kertoi, että kotikäyntiä ei tarjouksesta huolimatta kuitenkaan toteutettu eikä hän oikein osannut sanoa miksi. Kuitenkin hän vielä lisäsi, että kotikäynti ei olisi ollut sopiva heidän elämäntilanteeseensa.

Yhdelle vastaajista ei oltu tarjottu kotikäyntiä, mutta hän olisi toivonut sellaista.

*“De ordnas tyvärr inte på *****.”*

5.2.3 Pehmeä lasku

Pehmeään laskuun osallistuneet huoltajat tutustuivat lapsensa kanssa päiväkotiin 1-10 päivän ajan riippuen perheestä. Keskimääräisesti tutustumisjakso kesti noin 6 päivää.

Kuvio 6: Huoltajien kokemuksia pehmeästä laskusta

Lähes kaikki vastaajat piti pehmeää laskua erittäin positiivisena tai positiivisena. Pehmeää laskua pidettiin hyvänä toimintamallina totuttaa lapsi uuteen ympäristöön. Muutama vastaajista kertoi pehmeän laskun olleen mukautettu omalle lapselleen sopivaksi ja pehmeän laskun edenneen lapsen ehdoilla, mikä koettiin positiiviseksi. Tärkeäksi koettiin, että huoltaja sai seurata lapsen kasvua päiväkodin tuomassa elämänmuutoksessa ja että he pystyivät myös omalta osaltaan vaikuttamaan lapsen pehmeään laskuun. Eräs vastaaja kertoi kokeneensa tärkeäksi sen, että omahoitaja ei ollut neuvonut, vaan ehdottanut seuraavan päivän tekemisiä ja tapahtumia. Myös parissa muussa vastauksessa korostettiin tyytyväisyyttä siihen, että huoltajat pääsivät osallisiksi päätöksentekoon.

“Fungerade bra. Vi fick egentligen själv välja hur vi ville göra och kunde anpassa oss enligt barnens reaktioner.”

“Allt gick över mina förväntningar! Den första dagen var barnet lite osäker men redan i början så man att hen ändå var intresserad. Hen ville nästan genast sova och tyckte det var urmysigt att sova på sängarna. Ute på gården fick hen ganska snabbt kontakt med ett barn som hen fortfarande leker med. Det var också bra att jag fick vara med i alla nya situationer.”

Negatiivisena tekijänä eräs vastaajista koki pehmeän laskun tarpeettoman pitkän keston. Kyseinen huoltaja oli osallistunut pehmeään laskuun 10 päivän ajan. Yksi vastaajista piti pehmeää laskua suurelta osin hyvänä, mutta olisi toivonut, että huoltajan mielipiteitä olisi huomioitu enemmän.

“Det fungerade i stora drag bra men lite klarare ramar av personalen skulle ha önskats. ”så här gör vi, känns det ok!?”

Yksi vastaajista ei ollut osallistunut pehmeään laskuun. Kyseisen vastaajan mukaan pehmeään laskuun osallistuminen oli ollut mahdotonta työkiireiden vuoksi ja että hänen lapsensa on jo 3-vuotias, minkä takia hänen kanssaan pystyy puhumaan kaikesta uudesta liittyen päivähoiton aloitukseen.

5.2.4 Aloituskäytänteet

Yllä esitettyjen aloituskäytänteisiin liittyvien kysymysten lisäksi selvitimme muutamia kysymyksiä liittyen huoltajien kokemuksiin aloituskäytänteistä yleisesti.

Lähes kaikki vastaajat pitivät aloituskäytänteitä tärkeinä tai erittäin tärkeinä päivähoiton aloitukselle. Noin puolet näistä vastaajista piti aloituskäytänteitä tärkeinä sekä lapselle että huoltajalle ja noin puolet painotti aloituskäytänteiden merkitystä nimenomaan lapsen kannalta. Lähes kaikissa vastauksissa koettiin tärkeäksi se, että aloituskäytänteet mahdollistavat lapsen tutustumisen päiväkotiin ja henkilökuntaan itselleen turvallisen

aikuisen kanssa ja että lapsi saa tottua uuteen arkeen itselleen sopivin annoksin. Aloituskäytänteet koettiin tärkeiksi, jotta lapsella on turvallinen olo, kun hän jää hoitoon ilman huoltajaansa. Muutamassa vastauksessa korostettiin aloituskäytänteiden merkitystä erityisesti arkojen ja hitaasti lämpenevien lasten kohdalla.

”Mycket viktiga ur såväl barnets som föräldrarnas synvinkel. Barnet bygger sakta men säkert sin tillit till daghemsgruppen och mjuklandningen erbjuder skygga, osäkra barn en bättre start för dagslivet. Samtidigt anpassar sig även föräldrarna till dom nya rutinerna, så det blir på ett sätt mjuklandning även för mamma och pappa”

”Ja, absolut. Det ger trygghet både åt barnet och föräldern. Om föräldern känner tillit och förtroende för daghemmet så är det lättare för barnet att känna trygghet på daghemmet.”

”Joo, så barnet får bekanta sig med människorna och platsen så hen vet att de är en säker plats”

Yhden vastauksen mukaan aloituskäytänteillä ei ollut niin suurta merkitystä päivähoiton aloitukselle. Kyseinen vastaaja ei ollut osallistunut kotikäyntiin tai pehmeään laskuun.

Selvitimme myös, onnistuiko henkilökunta huoltajien mielestä antamaan riittävästi tukea päivähoiton alun tuomaan elämänmuutokseen ja millä tavalla tuki näkyi. Suurin osa vastaajista kertoi henkilökunnan onnistuneen tuen tarjoamisessa. Tukea koettiin saavan päiväkodin rutiineihin ja toimintatapoihin tutustumisen ja niiden sisäistämisen kautta. Myös lapsen hoitopäivän kulusta yksityiskohtaisesti kertominen koettiin tukea tuottavana. Viisi vastaajaa 13:sta kertoi saaneensa emotionaalista tukea, joka toteutui kuuntelun, rohkaisun, neuvojen ja keskustelun kautta.

”Personalen - - berättade under inskolningen mycket om deras sätt att arbeta och hur de gör i olika situationer. Jag fick se allt från fri lek, samlingar, måltidssituationer, konflikter m.m. Det var fint att se att personalen hade stor kunskap om barn och barnpedagogik, och det syntes i olika situationer i det dagliga arbetet. - - Personalens positiva inställning till sitt jobb gav en varm stämning till hela verksamheten.”

”Genom att berätta om alla rutiner på daghemmet, ge råd och rapportera hur det går för barnet på daghemmet, och att ge feedback.”

”Jo de gav stöd när jag och min barn tyckte det var tungt. Jag fick prata om de saker som oroar mig”

”Med att besvara frågor och försäkra föräldrarna om att allt kommer att gå bra.”

Kaksi vastaajaa olisi toivonut enemmän tukea päivähoiton aloitukseen. Toinen olisi toivonut tukea hieman saatua enemmän ja toinen erityisen paljon infoa lapsen hoitopäivän kulusta, etenkin juuri päivähoiton alettua. Kehitysehdotukseksi vastaaja nosti ajatuksen esimerkiksi kuvien lähettämisestä tekstiviestitse hoitopäivän aikana. Yhdestä vastauksesta kävi ilmi, että tarvetta tuelle päivähoiton alettua ei ollut.

Kyselyn loppuun kysyimme, kokevatko huoltajat tulleen kuulluiksi lapsensa asioissa ja lähes kaikki kertoivat näin tapahtuneen. Yhdessä vastauksessa nostettiin myös esille henkilökunnan olleen hyvin sitoutunutta päivähoiton aloitukseen. Toiselta vastaajalta kiitosta sai päiväkodin henkilökunnan esimerkillinen kohtaaminen ja ymmärrys vastaajan lapsen erityistarvetta kohtaan. Eräs vastaaja koki tullessa suurelta osin kuulluksi, mutta olisi toivonut saavansa hieman enemmän tietoa lapsen päivän kulusta, sillä hänen lapsensa ei osaa vielä itse puhua.

6 Pohdinta

6.1 Pohdinta ja jatkotutkimusaiheet

Opinnäytetyötutkimuksemme tarkoitus oli selvittää, onko Kauniaisten kaupungin ruotsinkieliset päiväkodit toteuttaneet päivähoiton aloituskäytänteitä syksyllä 2017 päivähoiton aloittaneiden lasten perheiden kanssa. Lisäksi selvitimme huoltajien kokemuksia aloituskäytänteistä. Selvitimme tutkimuskysymyksiä kyselytutkimuksella ja saimme sen avulla vastauksia tutkimusongelmiin.

Tuloksien mukaan päiväkotivierailu toteutui kaikkien vastaajien kohdalla. Voiko tämä tutkimustulos kertoa siitä, että huoltajat kokevat päiväkotivierailun tärkeämmäksi kuin muut aloituskäytänteet, joihin kaikki vastaajat eivät olleet osallistuneet? Päiväkotivierailu voi mahdollisesti olla helpoin ja nopein tapa tutustua päivähoitoon, minkä takia huoltajat ovat kokeneet sen hyväksi vaihtoehdoksi. Päiväkotivierailu on myös ensimmäinen aloituskäytännöksi päivähoiton alkaessa, mikä saattaa vaikuttaa myös huoltajien kiinnostukseen osallistua siihen. Koska huoltajat ovat suosineet päiväkotivierailua, tulisi päiväkotien keskittyä erityisesti sen sisällön laadukkaaseen toteuttamiseen. Kaikki tärkeät asiat tulisi käydä jo päiväkotivierailulla huoltajien kanssa läpi, sillä he eivät välttämättä osallistu enää myöhemmin kotikäynnin toteuttamiseen, jossa on tarkoituksena käsitellä lisää tärkeitä asioita. Pohdimme, saavatko huoltajat mielestään kaiken tarpeellisen tiedon ensimmäisellä tapaamisella, vai miksi kaikkiin aloituskäytänteisiin ei koeta tarvetta osallistua? Tulisiko jokaisen aloituskäytännön hyödyistä kertoa tarkemmin huoltajille ja korostaa niiden tärkeyttä lapsen päivähoiton aloituksessa?

Tulosten mukaan kaikkien vastaajien päiväkotivierailuilla ei oltu tutustuttu tarpeeksi laajasti vierailuun suunniteltuihin asioihin, vaan jotkut vastaajista olivat päässeet tutustumaan pelkästään esimerkiksi käytännön asioihin tai päiväkodin rutiineihin. Kommentti siitä, että vierailulla käytiin päivähoiton aloitukseen liittyviä asioita kovin suppeasti läpi, kuulostaa oudolta. Yhdessä vastauksessa kuitenkin luki, että jo kerrottujen asioiden lisäksi

päiväkotivierailulla oltiin varmasti käyty muitakin asioita läpi, joita hän ei vain muistanut vastatessaan kyselyyn. Voi siis olla, että muistakin asioista ollaan keskusteltu, mistä vastaajat eivät vain ole ymmärtäneet tai muistaneet kertoa.

Vastaajista 27 %:lle ei oltu tarjottu kotikäyntiä, mutta he eivät myöskään olisi halunneet osallistua siihen. 13 %:lle oli tarjottu kotikäyntiä, mutta he eivät olleet halunneet osallistua siihen. Vastaajista 40 % ei siis halunnut/olisi halunnut toteuttaa kotikäyntiä. Kauniaisten kolmesta aloituskäytänteestä kotikäynti oli selvästi vähiten toteutettu. Pohdimme, mistä johtuu niiden huoltajien suhteellisen korkea määrä, jotka eivät ole kiinnostuneita osallistumaan kotikäyntiin. Saattaa olla, että huoltajat kokevat kotikäynnin liian intiimiksi päiväkodin henkilökunnan tullessa perheen kotiin. Perheen kieltäytyessä kotikäynnistä, henkilökunta voisi vielä korostaa, että kotikäynti voidaan toteuttaa perheen toiveesta myös muussa lapselle tutussa ympäristössä kuin hänen kotonaan. Henkilökunta voisi myös perustella huoltajille, miksi kotikäyntejä toteutetaan. Saattaa olla, että kaikki huoltajat eivät tiedä vuorovaikutussuhteen merkitystä, eivätkä ymmärrä kotikäynnin tärkeyttä. Toisaalta huoltajat ovat lapsensa parhaita asiantuntijoita, eikä kotikäyntiä tule toteuttaa pakottamalla.

Pohdimme, miksi päiväkodit olivat tarjonneet aloituskäytänteistä päiväkotivierailun ja pehmeän laskun kaikille, mutta kotikäynnin vain 66 %:lle. Myös henkilökunnan kohdalla taustalla saattaa olla epämiellyttävä kokemus toisten ihmisten kotiin menemisestä. Syy voisi olla myös henkilökunnan resurssien puute toteuttaa kotikäyntejä, jotka vievät suhteellisen paljon työaikaa verrattuna muihin aloituskäytänteisiin.

Huoltajien tyytyväisyys pehmeään laskuun kasvoi selvästi, kun he kokivat tullessa kuulluiksi ja saivat osallistua päätöksentekoon. Ainoa pehmeää laskua koskeva hieman negatiivisempi vastaus liittyi juuri siihen, että huoltajan mielipiteitä olisi toivottu huomioitavan hieman enemmän. Päiväkodin henkilökunnan olisi tärkeää toteuttaa pehmeää laskua yhdessä huoltajan kanssa kasvatuskumppanuuden nimissä. Ilman yhteistä keskustelua huoltajan rooli pehmeässä laskussa saattaa jäädä epäselväksi. Toimivaksi malliksi todettiin, että päivän päätyttyä huoltaja ja omahoitaja pohtivat miten päivä sujui ja miten voitaisiin seuraavana päivänä toimia. Pehmeän laskun ei tulisi tapahtua ”miten sattuu”, vaan sen tulisi edetä suunnitelmallisesti kohti sitä tavoitetta, että lapsi pystyy jäämään hoitoon turvallisesti ilman huoltajaansa.

Koska suomen- ja ruotsinkielisten päiväkotien aloituskäytänteiden toteutumisen vertailu tutkimuskysymyksenä ei saanut tuulta alleen vähäisten suomenkielisten vastausten vuoksi, olisi se hyvä jatkotutkimusaihe. Tästä heräsi myös kiinnostus selvittää, miksi suomenkielisten päiväkotien lasten huoltajat eivät kokeneet tarvetta vastata kyselyyn ja miten heidän mielenkiinnon kyselyä kohtaan voisi herättää. Olisi myös mielenkiintoista tutkia, minkä takia kotikäynnin mahdollisuutta ei oltu tarjottu kaikille perheille, vaikka se aloituskäytänteenä on

velvoittava Kauniaisten kaupungissa. Kehitysehdotuksemme on, että huoltajille koottaisiin selkeä ja ytimekäs materiaali, jossa kerrotaan aloituskäytänteistä ja niiden hyödyistä. Tämä voisi olla hyvä opinnäytetyön aihe.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyötä tehdessämme olemme pyrkineet toimimaan hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2012, 6) on esittänyt tutkimukselle keskeisiä lähtökohtia eettisyyden toteutumiselle. Tutkimusta varten hankittiin tutkimuslupa (ks. liite 1), jonka myönsi Kauniaisten sivistystoimenjohtaja. Tutkimuslupan hankkiminen on osa hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimuksessa tulee noudattaa rehellisyyttä ja tarkkuutta tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.) Olemme pyrkineet opinnäytetyössämme kuvailemaan hyvin yksityiskohtaisesti jokaista tutkimuksen vaihetta, mikä lisää tutkimuksen luotettavuutta.

Koemme tutkimuksen aiheen olevan neutraali ja uskomme, että vastaajien oli helppo vastata sen tutkimuskysymyksiin totuudenmukaisesti. Haastattelun ja kyselyiden kysymykset eivät olleet kovin arkaluontoisia, mikä vähensi vastaajien mahdollista tarvetta vääristellä vastauksiaan. Myös huoltajien vapaaehtoisuus osallistua tutkimukseen, kertoi heidän halukkuudesta käsitellä kyseisestä aiheesta tarkasti ja rehellisesti sekä osallistua luotettavien tulosten keräämiseen.

Tutkimuksessa käytimme tiedonhankintamenetelmänä haastattelua ja kyselylomaketta. Huoltajat saivat meiltä saatekirjeen, jossa esittelimme itsemme, kerroimme mitä tutkimme ja mihin vastauksia käytetään. Tämä on tärkeää tutkimuksen eettisyyden kannalta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.) Kun tutkittavalle kerrotaan rehellisesti tutkimuksen tarkoitusperästä ja saadun aineiston käytöstä, hän ei koe tullessa huijatuksi.

Huoltajan haastattelu pidettiin hänen lapsensa päiväkodin tiloissa, samaan aikaan, kun hän haki lastaan hoidosta. Tällä tavoin huoltajan oli helpompi osallistua haastatteluun ja hakea lapsi samasta paikasta vaivattomasti. Huoltaja sai siis valita ajan ja paikan itse, mikä loi pienemmän kynnyksen osallistua haastatteluun. Haastattelussa esittelimme itsemme uudestaan. Kerroimme, mikä haastattelun tarkoitus oli, mihin vastauksia käytetään ja että vastaukset poistetaan niiden käytön jälkeen. Kerroimme myös, että tutkittavan vastauksia käytetään vain kyseisen tutkimuksen tekemiseen ja että niitä ei levitetä eteenpäin. Olimme molemmat haastattelijat mukana haastattelussa ja haastattelu nauhoitettiin. Haastattelujen nauhoittaminen estää aineistonkeruussa mahdollisten virheiden syntymisen, ja täten edistää tutkimuksen luotettavuutta (Kananen 2008, 122). Nauhoittamisen sekä litteroimisen eli nauhoitteen puhtaaksikirjoittamisen avulla tulokset eivät päässeet vääristymään.

Haastattelussa käytettiin suomen kieltä. Tämä olisi saattanut olla ongelma saatujen tulosten luotettavuuden kannalta, jos haastateltavan suomen kielen taito ei olisi ollut riittävä. Olimme kuitenkin ilmoittaneet saatekirjeessä haastattelun pidettävän suomen kielellä, joten huoltajat olivat tietoisia siitä. Haastattelukysymykset olivat melko helppoja kielellisesti ja toivoimme epäselvyyksien syntyessä huoltajien pyytävän selvennystä kysymykseen tai korjaavan väärinymmärryksiä. Haastattelun järjestäminen suomen kielellä ei ollut myöskään eettisesti paras mahdollinen vaihtoehto, mutta haastattelijoiden ruotsin kielen heikon taidon vuoksi ainut vaihtoehto oli pitää haastattelu suomeksi.

Kyselylomakkeiden käyttö loi huoltajille matalamman kynnyksen osallistua tutkimukseen ja se nopeutti vastausprosessia. Paperi- ja internetkyselyyn oli luultavasti helpompi vastata rehellisesti, sillä silloin kukaan perheen ulkopuolinen ei päässyt vahingossakaan kuulemaan huoltajan kertomia mahdollisia epäkohtia liittyen lapsensa päivähoidon aloitukseen. Pelko siitä, että esimerkiksi päiväkodin henkilökunta kuulisi negatiivisen sävyisiä vastauksia, olisi voinut vaikuttaa huoltajien vastauksiin. On myös mahdollista, että huoltajat olisivat vääristelleet totuutta, jotta heistä ei saisi epämiellyttävää kuvaa. Tulokset voisivat muuttua epäluotettaviksi, jos huoltajat olisivat esimerkiksi kieltäytyneet kotikäynnistä, mutta olisivat vastanneet kyselyssä, että kotikäyntiä ei oltu edes tarjottu. Tämän estämiseksi turvasimme vastaajien anonymiuden ja uskomme muutenkin aiheesta kiinnostuneiden huoltajien halunneen kertoa kokemuksistaan rehellisesti.

Kyselylomakkeet lähetettiin päiväkodille sähköpostilinkillä, jolloin muutkin kuin huoltajat pystyivät avaamaan kyselyn ja vastaamaan siihen. Kysely oli kuitenkin suunnattu pelkästään huoltajille, mitä korostettiin saatekirjeessä. Pohdimme, ovatko muutkin kuin kohderyhmään kuuluvat voineet mahdollisesti vastata kyselyyn. Tässä suhteessa tulosten luotettavuus voi kärsiä ulkopuolisen ja vääristetyn tiedon vuoksi. Luotettavampaa olisi ollut lähettää kyselylomakkeet suoraan huoltajille niin, että vain he saivat täytettyä kyselylomakkeen. Tällä tavoin oltaisiin taattu vastausten saaminen vain ja ainoastaan tutkimuksen kohderyhmältä. Pitää kuitenkin ottaa huomioon, että päiväkotia ei luultavasti saa jakaa huoltajien sähköpostiosoitteita eteenpäin, jolloin huoltajien suora lähestyminen sähköpostitse olisi ollut mahdotonta.

Pohdintaa luotettavuuden toteutumisesta herätti myös kyselylomakkeiden käyttö koskien tarkentavien kysymysten puuttumista. Kysymykset olivat avoimia kysymyksiä, eikä niitä oltu tarkennettu kovinkaan paljoa. Pelkistäessämme vastauksia, huomasimme tarkentavien kysymysten puuttumisen vaikutuksen sisällön analysointiin. Esimerkiksi kysymyksen "Keitä osallistui kotikäynnille?" yhdessä vastauksessa ei mainittu yhtään päiväkodin työntekijää, vaikka kotikäyntiä ei ylipäätään järjestettäisi ilman työntekijän läsnäoloa. Kyselylomaketta käytettäessä kyselyyn vastaajan tulee pärjätä omillaan vastatessaan kyselyyn. Kyselyyn vastaajalla ei ole mahdollisuutta selventää epäselväksi jääneitä kysymyksiä, eikä tutkijalla

ole mahdollisuutta selventää epäselväksi jääneitä vastauksia. Edellä mainitussa esimerkissä olimme kysymyksellä toivoneet saavamme tiedon myös siitä, keitä päiväkodin henkilöitä kotikäynnille osallistui, mutta emme saaneet sitä vastauksen perusteella tietää.

Tutkimuksen luotettavuuteen voi myös vaikuttaa kokemattomuutemme haastattelijoina ja tutkijoina. Hyvästä perehtymisestä ja tärkeiden asioiden huomioon ottamisesta huolimatta kokemattomuus voi vaikuttaa tutkimuksen toteutukseen.

Tulokset raportoimme niin, että poistimme tai muokkasimme sellaiset mahdolliset yksityiskohdat, joista vastaajan olisi saattanut tunnistaa. Osassa vastauksia oli käytetty lapsen tai henkilökunnan nimiä, jotka poistimme. Ruotsinkielisissä vastauksissa persoonapronominin kolmas muoto paljastaa tästä henkilöstä sukupuolen, sanan 'han' tarkoittaessa miespuolista ja sanan 'hon' tarkoittaessa naispuolista henkilöä. Muokkasimme edellä mainitut persoonapronominit sukupuolineutraaliksi sanaksi 'hen', joka vastaa suomenkielistä 'hän' sanaa.

Noudatimme opinnäytetyön kirjoittamisessa Laurean lähdeviittaushjeita ja pyrimme käyttämään mahdollisimman ajankohtaisia lähteitä. Oikealla lähdeviittaustavalla otimme huomioon kunnioittavalla tavalla muiden tutkijoiden työn ja annoimme heidän saavutuksilleen kuuluvan arvon omassa tutkimuksessamme. Oikeaoppinen lähteiden käyttö edistää tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.)

Saimme vastauksia kaikista niistä Kauniaisten neljästä ruotsinkielisestä päiväkodista, joita Kauniaisten paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa. Lasten perheiden vastausprosentti oli 37,5. Saatujen vastausten perusteella huomasimme, että vastaus kysymykseen "onko päiväkotitoteuttanut aloituskäytänteitä?", toistui aina yhden päiväkodin sisällä lähes samana. Oletamme siis, että yhden päiväkodin sisällä kaikille asiakkaille tarjotaan samat palvelut. Tarjotun palvelun sisältö voi kuitenkin hieman poiketa riippuen siitä toteuttavasta työntekijästä (esim. päiväkotivierailu tarjottu kaikille, mutta siellä käsitellyt asiat ovat poikenneet työntekijästä riippuen). Koska saimme vastauksia kaikista neljästä päiväkodista ja vastaukset aloituskäytänteiden toteuttamisesta näyttäisi olevan yleistettävissä, koemme saaneemme melko luotettavan vastauksen tähän tutkimusongelmaan. Toinen tutkimusongelmamme oli selvittää huoltajien kokemuksia aloituskäytänteistä. Kokemuksia ja mielipiteitä on yhtä paljon kuin on ihmisiä, ja perheiden vastausprosentin ollessa 37,5 ei kaikkia kokemuksia ja mielipiteitä luonnollisestikaan tavoitettu. Saadut vastaukset antavat kuitenkin suuntaa siitä, mitä mieltä huoltajat aloituskäytänteistä ovat.

Lähteet

Painetut

Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Gerhardt, S. 2004. Rakkaus ratkaisee. Varhaisen vuorovaikutuksen merkitys aivojen kehittymiselle. Suom. Kivirauma, M. Helsinki: Edita Publishing.

Hastrup, A, Kaskela, M, Kekkonen, M, Kalland, M & Forsberg, S. 2004. Kotikäynnit päivähoitossa. Kyselylomakepohja työntekijälle kotikäynnin keskustelun tueksi. Suomentanut Arja Sigfrids.

Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. 2002. Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. 1.-2. painos. Helsinki: WSOY.

Kananen, J. 2008. Kvali. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 93. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kanninen, K & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino.

Kaskela, M. & Kronqvist, E-L. 2012. Niin ainutlaatuinen. Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. 3. painos. Helsinki: Stakes.

Kekkonen, M. 2000. Perusturvallisuus päivähoitossa. Sarja B: Tutkimuksia 1/2000. Tehy.

Keltikangas-Järvinen, L. 2012. Pienen lapsen sosiaalisuus. Helsinki: WSOY.

Kielilaki. 423/2003.

Rusanen, E. 2011. Hoiva, kiintymys ja lapsen kehitys. Helsinki: Finn Lectura.

Salminen, E. & Tynninen, K. 2011. Omahoitajana päiväkodissa. Omahoitajuus pedagogisena työmenetelmänä. Helsinki: Pedatieto.

Schulman, M. 2001. Pikkulapsi matkalla maailmaan: Pikkulapsen haavoittuvuus hänen siirtyessään päivähoitoon. Helsinki: Therapiea-Säätiö.

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Varhaiskasvatuslaki. 36/1973.

Vehkalahti, K. 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Tammi.

Vilén, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Sivén, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, S. 2006. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY.

Sähköiset

Elävä kaksikielisyys - Levande tvåspråkighet. 2015. Sivistystoimen kaksikielisyysohjelma 2015-2017. Kauniaisten kaupunki. Viitattu 31.8.2017.

<http://www2.kauniainen.fi/dynasty/fin/kokous/20152291-3-1.PDF>

Henttonen, E. 2008. Usein kysytyjä kysymyksiä laadullisesta tutkimuksesta. Viitattu 31.10.2017.

<https://into.aalto.fi/download/attachments/3775231/Kysymyksiä+ja+vastauksia+laadullisesta+tutkimuksesta.pdf>

Kauniaisten kaksikielisyysohjelma 2015-2017. 2015. Kauniaisten kaupunki. Viitattu 31.8.2017.

http://www.kauniainen.fi/files/8589/Kaksikielisyysohjelma_2015-2017.pdf

Kauniaisten päiväkodit. 2017. Kauniaisten kaupunki. Viitattu 30.8.2017.

http://www.kauniainen.fi/koulutus_ja_varhaiskasvatus/varhaiskasvatus/paivakodit

Kauniaisten kaupunki. 2017. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja Kauniaisten paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Viitattu 11.9.2017.

http://www.kauniainen.fi/files/12109/Kauniaisten_varhaiskasvatussuunnitelma_2017_vedos.pdf

Kielisuihku nykytila ja kehittämissuunnitelmia. 2015. Kauniainen: Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta. Pöytäkirjan 10.12.2015/Pykälä 71 liite. Viitattu 30.8.2017.

<http://www2.kauniainen.fi/dynasty/fin/kokous/20152291-5-1.PDF>

Kotikäynnit päivähoiton aloituksen tukena - Hembesök som stöd för dagisstart. 2017.

Kauniaisten kaupunki. Viitattu 30.8.2017.

http://www.kauniainen.fi/koulutus_ja_varhaiskasvatus/varhaiskasvatus/varhaiskasvatuksen_blogi/kotikaynnit_paivahoidon_aloituksen_tukena_-_hembesok_som_stod_for_dagisstart.19236.blog?18882_a=comments&18882_m=19236#comments_19236

Lapsi aloittaa päivähoiton. 2017. Mannerheimin lastensuojeluliitto. Viitattu 18.9.2017.

<https://www.mll.fi/vanhemmille/vinkkejä-lapsiperheen-ärkeen/lapsi-aloittaa-paivahoidon/>

Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat otetaan käyttöön koko maassa. 2017. Opetushallitus. Viitattu 31.8.2017.

http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/varhaiskasvatus/103/0/paikalliset_varhaiskasvatussuunnitelmat_otetaan_kayttoon_koko_maassa

Puusniekka, A. & Saaranen-Kauppinen, A. 2006. Teemahaastattelu. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 31.10.2017. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/viittausohje.html>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Helsinki:

Tutkimuseettinen neuvottelukunta.

http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2016. Määräykset ja ohjeet 2016:17. Helsinki:

Opetushallitus. Viitattu 14.9.2017.

http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

Julkaisemattomat

Hiitola, A. 2017. Opinnäytetyöstä. S-posti sini.auvinen@student.laurea.fi 7.9.2017.

Kuviot

Kuvio 1: Esimerkki sähköisestä kyselystä	19
Kuvio 2: Esimerkki paperisesta kyselystä	19
Kuvio 3: Kotikäyntien toteutuminen	23
Kuvio 4: Huoltajien kokemuksia päiväkotivierailusta	24
Kuvio 5: Huoltajien kokemuksia kotikäynnistä	26
Kuvio 6: Huoltajien kokemuksia pehmeästä laskusta	27

Taulukot

Taulukko 1: Esimerkki sisällönanalyysistä.....	22
--	----

Liitteet

Liite 1: Tutkimuslupa	41
Liite 2: Saatekirje huoltajille	42
Liite 3: Sähköinen kyselylomake	43

Liite 1: Tutkimuslupa

KAUNIAISTEN KAUPUNKI
GRANKULLA STAD

Sivistystoimenjohtaja

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS
TJÄNSTEINNEHAVARBESELT

29.8.2017
176/13.00/2014

90 §

Tutkimusluvun myöntäminen (Jaanila, Auvinen)

Laurean ammattikorkeakouluopiskelijat Julia Jaanila ja Sini Auvinen hakevat tutkimuslupaa opinnäytetyötä varten. Opinnäytetyön alustava nimi on "Pienet päivähoitoon pehmeästi - Päivähoidon aloituskäytänteiden yhdenvertaisuuden toteutuminen suomen- ja ruotsinkielisissä päiväkodeissa Kauniaisten kaupungissa".

Opinnäytetyön tavoite on selvittää, miten aloituskäytänteet ovat toteutuneet syksyllä 2017 aloittaneiden lasten perheillä sekä millaisiksi vanhemmat kokevat aloituskäytänteet. Lisäksi tarkoitus on vertailla ja selvittää toteutuuko päivähoito aloituskäytänteet yhdenvertaisesti sekä suomen- että ruotsinkielisissä päiväkodeissa.

Opinnäytetyön muoto on tutkielma ja tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen. Päivähoidon aloittavien lasten vanhempia haastatellaan aloituskäytänteistä ja saatuja tuloksia vertaillaan ja tutkitaan sekä pohditaan nojaten niitä kirjallisiin lähteisiin. Suomen- ja ruotsinkielisen päivähoitoasiakkailta saatuja haastattelutuloksia vertaillaan keskenään ja selvitetään, toteutuuko lasten päivähoito aloitus yhdenvertaisesti ja mitä eroja niissä on. Tutkimus pyrkii selvittämään rehellisen ja selkeän kuvan päivähoito aloituskäytänteistä Kauniaisten kaupungissa ja pohtimaan niitä syvemmin suomen- ja ruotsinkielisten vastausten vertailun avulla. Aiheeseen tutustutaan tarkasti ja tutkimuksessa painotetaan haastateltavien henkilöiden näkökulmaa ja kokemuksia eli sitä, kuinka vanhemmat ovat kokeneet aloituskäytänteet. Lopuksi pohditaan mahdollisia parannusehdotuksia.

Päätös:

Myönnän Julia Jaanilalle ja Sini Auviselle tutkimusluvun yllämainitun tutkimuksen tekemiseen liitteenä olevan suunnitelman mukaisesti. Valmis tutkimusraportti tulee toimittaa Kauniaisten suomen- ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen käyttöön.

Heidi Backman
Sivistystoimenjohtaja

Jakelu Jaanila Julia
Auvinen Sini
varhaiskasvatuspäällikkö

Liite 2: Saatekirje huoltajille

Hej!

Vi är småbarnspedagogik riktade socionom studenter från Laurea yrkeshögskolan. Vi utför vårt slutarbete i samarbete med Grankulla småbarnsfostran. Ämnet för vårt slutarbete är "Pienet päivähoitoon pehmeästi - Aloituskäytänteiden yhdenvertaisuuden toteutuminen suomen- ja ruotsinkielisissä päiväkodeissa Kauniaisissa".

Undersökningens avsikt är att undersöka hur startpraktikerna har besannat gällande barn som har börjat dagvården under hösten 2017 i Grankulla. Vi undersöker också vårdnadshavarnas erfarenheter gällande startpraktikerna. På grund av resultaten ska vi jämföra likformighet mellan svensk och finsk språkiga daghem ångående startpraktikerna.

Resulten av undersökningen ska rapporteras anonymiskt så, att svararna kan inte relateras för viss person eller daghem. Bildningsdirektör av Grankulla har tillstått forskningstillstånd för undersökningen.

Det senaste möjlig dag att svara för formulären är 3.11.2017 klo 23.59, och efter det stängas länken. Det skulle vara en stor hjälp om ni kunde svara på formuläret.

Med vänliga hälsningar,
Sini Auvinen & Julia Jaanila

Liite 3: Sähköinen kyselylomake

Daghem

Namnen av daghemmen kommer inte avslöjas i rapporten om resultaten. Daghem frågas bara för att forskarna själv vet att från hur många daghem vi har fått svar, som påverkar tillförlitligheten av undersökningen.

1.

Vilket daghem går ditt barn i?

Merkitse vain yksi soikio.

- Daghemmet Grankotten
- Kasabergets daghem
- Stiftelsen Bensows daghem Lyan
- Folkhälsans Barträdgård
- Pikku Akatemia
- Metsämajan päiväkoti
- Sansinpellon päiväkoti
- Kielikylpypäiväkoti Grani språkbud

Besök till daghemmet

Förrän barnet börjar daghemmet, bjuder fostraren av barnets grupp vårdnadshavarna på besök till daghemmet. Under besöket bekantar man sig byggnaden, personalen och kommer överens om andra startpraktiker.

2.

Var familjens vårdnadshavare inbjudna på besök till daghemmet?

Merkitse vain yksi soikio.

- Ja
- Nej *Siirry kysymykseen 5.*

Besök till daghemmet

3.

Hurdana saker gick ni igenom under besöket till daghemmet? Tycker ni, att allt väsentlig var behandlat?

Besök till daghemmet

4. Vad tyckte ni om besöket till daghemmet i helhet?

Hembesök

Fostraren av daghemmet besöker barnets hem (eller någon annan plats som barnet känner) för att lära känna barnet och observera hur han/hon är i välbekant miljö med sina vårdnadshavare .

5. Erbjud daghemmet en chans för hembesök?

Merkitse vain yksi soikio.

- Ja, de erbjöd och vi deltog. *Siirry kysymykseen 7.*
- Nej, de erbjöd inte, men heller ville vi inte delta. *Siirry kysymykseen 11.*
- Ja, de erbjöd, men vi ville inte delta. *Siirry kysymykseen 11.*
- Nej de erbjöd inte, men vi skulle vilja delta i hembesöket. *Siirry kysymykseen 6.*

Hembesök

Enligt Grankullas lokala plan för småbarnsfostran borde det erjudas möjlighet till hembesök. Barn och familj har rätt till hembesök.

6. Var ni medveten om möjlighet för hembesök? Berätta med egna ord situationen angående förverkligandet av hembesöket.

Siirry kysymykseen 12.

Hembesök

7. I vilken omgivning var hembesöket och vem deltog?

Hembesök

8. Vad gjorde man under hembesöket? Skulle ni ha hoppats att någonting annat skulle ha gjorts i tillägg?

Hembesök

9. Vad tyckte ni om hembesöket i helhet?

Siirry kysymykseen 11.

Hembesök

10. Varför ville ni inte/skulle ni inte ha velat delta i hembesöket?

Mjuklandning

Mjuklandning menar tiden då barnet och vårdnadshavarna bekantar sig med daghemmets vardag, med hjälp av fostraren i daghemmet. Oftast tar mjuklandningen från några dagar till två veckor.

11. Erbjud daghemmet chansen att följa ert barns start i daghemmet och deltog ni i mjuklandningen?

Merkitse vain yksi soikio.

- Ja de erbjöd och vi deltog. *Siirry kysymykseen 14.*
- Nej de erbjöd inte, men heller ville vi inte delta. *Siirry kysymykseen 12.*
- Ja de erbjöd, men vi ville inte delta. *Siirry kysymykseen 12.*
- Nej de erbjöd inte, men vi skulle vilja delta i mjuklandningen. *Siirry kysymykseen 13.*

Mjuklandning

12. Varför ville ni inte/skulle ni inte vilja delta i mjuklandningen?

Siirry kysymykseen 16.

Mjuklandning

Enligt Grankullas lokala plan för småbarnsfostran borde det erbjudas möjlighet till mjuklandning. Barn och familj har rätt till mjuklandning.

13.

Var ni medveten om möjlighet för mjuklandning? Berätta med egna ord situationen angående slutförandet av mjuklandningen.

Siirry kysymykseen 16.

Mjuklandning

14.

Hur många dagar tog er gemensamma bekantning till daghemmet?

Mjuklandning

15.

Vad tyckte ni om mjuklandningen i helhet?

Sammanfattning

16. Tyckte ni att startpraktikerna var viktiga för starten av dagvården? Varför?

Sammanfattning

Att börja dagvård kan vara en känsloladdad händelse, inte bara för barnet utan också för vårdnadshavarna. Startpraktikerna existerar också för att stöda vårdnadshavarna i livsförändringen.

17. Kunde personalen av daghemmet stöda också vårdnadshavarna i livsförändringen? På vilket sätt?

Sammanfattning

18. Tycker ni att ni har blivit hörd om ert barns saker?

Tack!

Tack för att ni deltog i undersökningen.